

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 , s. 2v. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-b79-txt-root.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Fra SK · 17. juli [1838] · til Emil Boesen

Kjære Emil!!

Du min Ven, den eneste, paa hvis Forbøn jeg udholdt den Verden, der i saa mange Maader forekom mig utaalelig; den eneste, der blev tilbage, da jeg lod Tvivl og Mistillid som et fremfarende Stormveir bortskylle og tilintetgjøre alt andet – mit Arrarat, hvor staaer det? Er det nu Veir, mener Du, til at lande, kan jeg nu forlade min Ark, ell. rettere min slet bemandede Skude (der er kun een Mand ombord og det er jeg selv, og som saadan kun svag og næsten at ligne med hiin Matros i Gilleleie, der kun havde 1½ Arm og dog altid seilede ene) – min trofaste Stalbroder, som ikke har krympet Dig ved stundom at bøie Ryg for at afløse mig, naar mit Sind som min Ryg var fortrykket af som Atlas at bære paa den Verden, min egen Indbildning lod mig troe, jeg kunde bære, og en Hercules narrede mig til at paatage mig; den Verden, jeg nu seer nedstyrtet under mig, tilintetgjort for mig som jeg for den – min σζυγε, har Du udfoldet hele din Høide, hele den Reisning, man bør have over Verden, for hverken at forslæbe sig paa dens Kobberskillinger eller aldeles gaae glip af dens Herligheder – har Du vundet den Proportion ligeoverfor Verden, at Du kan jage saa at sige dit Hoved ind i Verden og see Dig om i den, saaledes som paa et Kobberstykke fremstilles et Mskhoved i naturlig Størrelse seende sig omkring i en Dands af Gnomer og Elverpiger? – Svar, jeg besværges Dig indenfor vort Venskabs Tryllekreds! Tal, høit »at jeg kan see Dig« Disse og lignende Interjektions-Skrivelser, Tak-Adresser og udæskende Petitioner har mit Hoved conciperet efter mit Hjertets Dictat under min Personligheds Segl; men jeg har endnu bestandig forgjæves ventet paa den reglementerede Postbefordring ∴ den Stemningens Continuerlighed, uden hvilken de umuligen kunde komme Dig tilhænde og ved Godhed gaae videre – til Hjertet nemlig. For at imidlertid disse Breve til Dig, som Du er, – som Paulus siger, skrevne ikke med Pen og Blæk men indskrevne i Hjertet (cfr. 2 Cor: 3, 2.), – kunne blive noget mere ell. om Du saa vil, som jeg vil, noget mindre; kort sagt: for at Tanken om Dig ikke skal vakle ustadig mell. en extatisk exacerberatio og en Somnambule, narkotisk Henslumren en emolities cerebri, saa modtag disse Linier.

Hvor dog Alt har forandret sig siden den Tid, da jeg saa hyppigt besøgte Dig, siden den Tid, da alle de Omsætninger skete, hvis Frugter udgjøre et Depositum i vor Fiskus, et Mellemværende, vi vist med Glæde begge en god Tid endnu vil erindre; et Mellemværende, der kun adskiller i samme Grad som det forener, et Mellemværende, der som den rette Linie paa den fælleds Grundlinie danner Nabovinkler med livlig Omskiftning af Vinklernes Størrelse. Verden har taget meget fra mig, saare meget, men endnu, Gud skee Lov, ikke mere end den har givet. At den kan tage Mere, meget Mere, naar man ikke passer paa itide at indgaae i det Compagnie, der endnu aldrig har haft Kasse-Mangel og endnu aldrig er udeblevet til Terminen, det har jeg erfaret eminus (i Fægtning paa Afstand). – Kan Du huske, da jeg engang paa Dit Værelse sang med en besynderlig Ahnelse det Vers:

»Jeg har Dig seet i høie Keisersale,

Jeg deler tro Din Kummer og Din Nød,« –

og Du søgte at slaae det Hele hen i Spøg.? Det blev kun altfor sandt. At Du er bleven mig tro, at Du endnu er min σζυγος og ikke er bleven ἐτεροζυγων απιστοις, det veed jeg; men at jeg er dethroniseret, en Exmonarch, det veed jeg ogsaa. Thi kan vel nogen afsat Fyrste i strængere Forstand siges at være »uden Land« end et Msk. paa 25 Aar, der er uden Forhaabninger; kan vel nogen fordreven Konge i absolutere Betydning føle sig frarevet enhver Udsigt til igjen at faae Fodfæste i sit ved Erobringer forøgede Arverige end jeg? Eller kan nogen landsforviist Fyrste bittre føle sine Undersaatters Troløshed end en stakkels Forfatter, der er uden Læsere? Og hvad er vel mere urimeligt end en homme de lettres, der læser til en Embedsexamen? Og er ikke hele mit Liv saa forkvaklet, at der, hvis det ikke skeer netop quia absurdum est, umulig kan komme Mening i det, end sige, at jeg selv skulde kunde bringe Mening deri. Jeg har taget Hoffmanns Wercke med mig herud, og skjøndt jeg vel føler, hvor beslægtet jeg i mange Maader er med ham, saa er dog min Sorg over Verden og i Verden dog endnu ikke slaaet saa fortvivlet over i sin Modsætning, ell. min Sorg efter Verden saa aldeles gaaet op i en hoffmannske produktiv Realisation af det Ønske, at hele Verden sad paa Bloksbjerget, undfanget med en saadan Forbittrelse, at man selv tilbringer sin meste Tid sammesteds for at see, om ogsaa Verden behørig pines og plages der og tilsidst i tilintetgjørende Raserie føler sig selv alene i en Valts paa Liv og Død med Hexe og Trolde, piint af Tanken om, at det var dog ikke det rette Punkt til derfra at rokke Verden; thi det er dog vist og sandt, at hvor Fanden saa det archimediske Punkt ligger, paa Bloksbjer[g] ligger det ikke. – Det jeg behøver er en Stemme, gennemtrængende som et Lynceus Blik, forfærdende som Giganternes Suk, udholdende som en Naturlyd, af Omfang fra den dybeste Bas til de meest smeltende Brysttoner, moduleret fra den meest hellig-sagte Hvidsken til Raseriets ildsprudende Energie. Det er det jeg behøver for at faae Luft, for at faae udtalt det, der ligger mig paa Sinde, for at faae baade Vredens og Sympathiens viscera rystede. Derfor skriver jeg til Dig, og jo mere jeg tænker paa vort Stikord: »en Kirke i det Fjerne staaer« desto mere føler ogsaa jeg Sandheden af, hvad Du engang bemærkede, at den var kommen betydelig nærmere, men mere end Tilhører kan jeg dog for det første ikke blive. Min Tale egner sig ikke dertil, den er uomskaaren, uevangelistisk, natlig-hæs som et Maageskrig, ell. hendøende som Velsignelsen paa den Stummes Læber. Tal derfor Du.

d. 17 Juli.

Din for evig

S. K.
E: Sk: den foregaaende Underskrift, der vel ikke har noget Opsving, hvorved den kan fængsle Dig, men vel maaskee en Simpelhed, hvorved den tækkes Dig, vil jeg bede Dig at læse først og derpaa igjen sidst og saaledes lade den danne et Slags Omqvæd, og see hele Brevet saa at sige indenfor denne Parenthes, hvis Tegn Du jo ikke behøver blot at lade dannes af en slet og ret krum Linie, men af (), en op- og nedgaaende Maane, ell. min egen Personligheds vice a vice, en Parenthes, hvori Du er i Sandhed optaget, og det haaber jeg Du ogsaa føler Dig hjemme i –.

Fra SK · stemplet 31. okt. [1841] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Til Berlin er jeg da ankommen, hvad Du maaskee allerede har erfaret af et Brev til Peter, som blev skrevet meget hurtigt, men afsendt noget sildigt. Min Mening er endnu uforandret den at det at reise er en Taabelighed. Imidlertid haaber jeg, at mit Ophold ikke skal blive uden Betydning for mig, naar jeg først faar indrettet mig en lille Smule. Jeg har meget at tænke paa, og lider af en uhyre Produktivitæts-Obstruktion. Her har jeg nu ingen Anledning til at lade dens nusus (og i Sandhed allerede i længere Tid har det passet paa mit Aasyn, hvad der blev sagt om hiin Keiser vultus erat nitentis) gaae over. Jeg er begyndt at høre Forelæsninger. Jeg har haft en Time hos Marheinecke, som jeg var meget tilfreds med; thi uagtet den ikke indeholdt noget Nyt, var det dog ret behageligt mundtligt at høre meget af det, man er vant til at see trykt. Schelling er endnu ikke begyndt.

Hvorledes gaar det hjemme ved Dig – hvorledes med den, hvis Navn jeg ikke vil nævne, uagtet jeg haaber, at Dine Breve vil indeholde et og Andet til Oplysning for mig. Skaf mig Efterretninger. Men den dybeste Taushed maa hvile derover. Lad Ingen ahne, at jeg ønsker det. Hidtil har jeg fastholdt det Princip, jeg har besluttet at handle efter, urokkeligt. Jeg havde derfor ogsaa den, om Du vil Opmuntring, thi fra denne Side maa jeg nærmest opfatte det, at ProfSibbern Dagen for min Afreise havde søgt mig »for at rakke mig dygtig ned« da han nu ogsaa var bleven overbeviist om, at jeg var et egoistisk og forfængeligt Msk, en Ironiker i slet Forstand. Da han ikke traf mig gik det ud over Peter, der blev vred og svarede, at det ikke kom ham (Sibb.) ved. Formodl. har Sibb. talt med Familien. Jeg vilde blot ønske, at han ogsaa havde talt med hende, thi saa havde jeg jo opnaaet min Hensigt. Mød hende ubemærket. Dit Vindue kan hjælpe Dig. Mandag og Torsdag fra 4-5 til Musik. Men mød hende ikke paa Gaden, uden forsaavidt Du Mandag Eft. Kl. 5 ell. 5½ skulde kunne møde hende, naar hun fra Vestervold gennem Vestergade gaar til Klædeboerne, ell. samme Dag Kl. 7 ell. 7½ naar hun med hendes Søster formdl. gaar til Børsen gennem Buegangene. Men forsigtig. Besøg Conditoren dernede men forsigtig. For min Skyld øv Dig i den Kunst at beherske ethvert Udtryk, at have Tilfældigheden i sin Magt, øieblikkelig at kunne udspinde en Fortælling, uden Frygt og Ængstelse. O man kan narre Folk saa meget man vil, det veed jeg af Erfaring, og jeg idetmindste har i denne Henseende en grændseløs Dumdristighed. Men hun maa ikke ahne, at jeg bekymrer mig om hende, hun kunde misforstaae det og udvikle en for hende farlig Sygdom. Prøv ogsaa Peter lidt paa Tænderne. Ham skrev jeg slet ikke ell. allenfals med megen Reservation til. Jeg tror Ingen. Han søgte i Anledning af Sibb. Besøg at trænge ind i mig, men han mødte kun min ironiske Latter. Jeg frygter nemlig for, at en ell. Anden skulde gjøre sig vigtig og fortælle hende, at jeg endnu tænker paa hende. Det var jo en ret taknemlig Rolle, som vel kunne friste.

Jeg kan vel tænke, at mange af mine gode Venner vil benytte min Fraværelse til at skumle, forsvar mig ikke – jeg beder Dig; men skriv mig til, at jeg kan gjøre mig en Forestilling om i hvilken Retning Fjendtligheden er.

Hvad Dig selv angaar – arbeid – digt – glem. De skal lystre disse egenraadige Tanker. Søg mere Omgang for at lære desto mere at indeslutte Dig i Dig selv. Jeg sidder her i et Hotel ved et larmende Middagsbord, hvor man taler alle mulig[e] Sprog, hvor man har saa travlt, jeg tier et Øieblik stille, for at lade denne Larm tvinge Tanken ind efter – Hurra for mig og Dig siger jeg, den Dag forglemmes aldrig. Og saaledes lever jeg hver Dag. Jeg har nemlig besluttet at spise paa Hotellet. Det er ikke stort dyrere. Man spiser godt og jeg bryder mig ikke om at spise med de Danske (dette sidste er en hemlig Note for Dig) forsaavidt nogen skulde spørge Dig, hvor jeg spiser, skal Du svare, at Værten i Hotellet, førend jeg havde talt med de Danske havde buden mig saa billige Vilkaar at jeg foretrak at spise her. Forøvrigt føler jeg Kræfter i mig og dermed Punktum.

Lev vel!

Din

S. Kierkegaard.

Tjen mig i paa en lille Seddel

at sende: Henrich, Michael,

Carl, Sophie, Jette, Wilhelm,

min Hilsen. Du kan sende den

til st. Kjøbmagergade^N 7.

Min Adresse er: Mittelstraßen^N 61
eine Treppe hoch.
An

dem Hrr. Cand: der Theologie E Boesen.

Copenhagen
Philosophgangen.

Fra SK · 16. nov. [18]41 · til Emil Boesen

Kjære Emil!

d. 16 Novb. 41.

Modtag herved min Tak for at Du gjør, hvad dit Brev udsiger og beviser – at Du tænker paa mig. Og oprigtigt talt tiltrods for al den Egoisme, som al Verden tilskriver mig, saa troer jeg dog nok at jeg fortjener det af En og Anden, af Dig ønsker jeg det, og for Dig haver ogsaa mit Hjerte udvidet sig og udvider sig endnu i dette Øieblik idet jeg tænker paa Dig. Tvivler Du derom? Og dog synes dit Brev etsteds at skjule en lille Bebreidelse i Anledning af de Ord af mig, »Jeg troer Ingen«. Som om Du var regnet med. Troer Du da ikke jeg er saa klog, at jeg, dersom jeg virkelig ikke troede Dig, ogsaa vilde undlade at sige Dig, at jeg overhovedet ikke troer Noget Msk. Du er maaskee det eneste Msk. jeg har sagt det til. De andre lader jeg som jeg troer, desto umiddelbarer[e] Kilder faar jeg altid for mine Efterretninger, min Anskuelse fremgaar da som et beregnet Resultat af disse. Udtrykket var forøvrigt maaskee brugt noget hæftigt, jeg vilde sige, at jeg ikke tiltroede Dig absolut Øvelse nok til at anstille Observationer, og da det nu var mig af Vigtighed, at hun berøvedes enhver Leilighed til den fjerneste Ahnelse, da det var mig saa vigtigt saa uhyre vigtigt, at jeg først vilde ansee alt for fortvivlet i det Øieblik dette skete, saa vil Du let kunde forklare Dig dette Udtryk, især naar Du tillige tænker paa den Færdighed jeg, med Rette ell. Urette tiltroer mig selv i d. H. Bliv nu ikke vred over dette Sidste, Sagen selv laae mig saa meget paa Sinde, at jeg vilde gjøre Alt for at prøve Dig, ja om Du end havde været den mest forfinede lagttager Verden nogensinde har seet, saa vilde jeg maaskee dog have sagt noget Lignende. Til Gengjæld for denne lille Afbigt, maa jeg nu rykke ud med en lille Udgydelse, som Du skal [have] saa umiddelbar som mulig. Det var i Anledning af en Yttring i Dit Brev, at det maaskee var rigtigst slet ikke at give mig Efterretning om hende, og det uagtet jeg paa det instændigste havde forlangt det: »Død und Pestilense vil han være min Formynd, vil han gjøre mig umyndig, vil han gjøre mig til et forkjelet Barn, og saa ovenikjøbet lige ud sige det«. Du kan vel nu gjøre Dig en Forestilling om Rythmen i dette Foredrag, som blev holdt paa mit Værelse med ualmdl. Energie og det saa meget mere som jeg den Dag havde aflagt Kork-Støvlerne og gik med tynde D^{to}, og desaarsag lettere kunde faae den høitragiske Gang, der paa eengang er let og kraftfuld. Du vilde altsaa overlade mig til mine Drømmerier. Deri tager Du netop feil. Jeg drømmer ikke jeg vaager. Jeg digter hende ikke jeg erindrer hende ikke, men jeg kalder mig til Regnskab. Her er min Grændse. Jeg kan digte Alt troer jeg, men hvor der er Tale om Pligt, Forpligtelse, Ansvar, Skyld etc. der kan og der vil jeg ikke digte. Havde hun hævet Forbindelsen med mig; ja da skulde min Sjæl snart have kjørt Glemselens Plov over hende, hun skulde have tjent mig som andre før hende har gjort det – men nu, nu tjener jeg hende. Om det stod i hendes Magt at omgive mig med aarvaagne Speidere der altid erindrede mig om hende, hun vilde ikke være bleven erindret saa nøiagtigt som nu i al sin Ret i al sin Skjønhed i al sin Smerte. Fortæl Du derfor kun. Min Sjæl har ved disse sidste Begivenheder faaet en Daab, som den trængte til, men den Daab er visselig ikke skeet ved Besprængelse, jeg er steget ned i Vandene, det har sortnet for mit Øie, men jeg stiger atter op igjen. Der er dog Intet der udvikler et Msk. i den Grad som at fastholde en Plan, tiltrods for al Verden. Om det end var noget Slet, det vilde dog i høi Grad udvikle et Msk. Skriv Du derfor kun og skriv, om jeg tør bede, hver Gang Du har en Depesche, lidt tydeligere. Jeg flyer ikke Tanken om hende, men naar jeg da tænker paa den stakkels Pige – og dog hun er for god til at kalde hende en Stakkels Pige – og dog er hun en Stakkels Pige – og dog har min Aandskraft været den Skyldige, der har knækket den stolteste Pige – som Du seer er jeg i en Møllegang og jeg behøver blot een Time daglig paa den Maade at træde Mølle, og saa lade min Hypochondrie være en vranten Kudsk, der stedse raaber Hyp, Hyp, og med sin Svøbe rammer de ømmeste Stæder, saa har jeg Motion nok for den Dag, saa behøver jeg al mulig Aandskraft for at sige Stop, nu tænker jeg paa andre Ting. Og dog er min Sjæl sund, sundere end den nogensinde har været.

Saaledes forholder nu dette sig. Lad Byen snakke. Lad Svoger Christian og andre Peernittengryn vaase hist

op og hened. Han som anseer det for meget at indsætte sin Kone til Universal-Arving, han maatte jo troe jeg rasede, hvis han hørte, at jeg med Glæde skulde nedlægge min Formue heel og holden i hendes Hænder, hvis hun ønskede det eller ei. Du kan neppe udholde, siger Du, at Byen taler saaledes. Mig er det ubeskriveligt glædeligt; thi det er det eneste, der kan være til Gavn for hende. -- Af Alt hvad Du skriver er der kun een Ting, jeg seer lidt betænkelig paa og det er, at hun har ladet Henrich, Michael etc. komme til sig. Hun er klog, og et Aar under mine Auspicier har ikke just gjort hende eenfoldigere, og blandt Andet lært hende, at jeg bemærker endog den ubetydeligste Ubetydelighed. Min Operations-Plan m: H: t: Børnene maa forandres. Det gjør mig ondt; men jeg troer Ingen, ikke som om det nogensinde var falden mig ind at yttre Noget til dem, men hun vil maaskee i en bevæget Stemning til dem see Noget mere etc. Du har med stor Forsigtighed undgaaet Alt. Du veed den sidste Gang før min Afreise var hun vist i Theatret, du veed ogsaa, hvorledes jeg undgik hende. At møde hende vilde altid have været urigtigt, hun vilde dog altid have regnet paa, at der var nogen Følelse for hende tilbage.

Og nu Du selv. Har Du noget Ansvar, har Du brudt nogen Forpligtelse, og er det virkelig nok til at forstyrre Dig, at gaae forbi et Vindue og see hende lee. Digt hende, saa sidder hun endnu smukkere indenfor, og leer og græder og gjør Alt hvad Du vil. Lad mig, min kjære Emil, sige Dig dette. Bliver Du vred, saa skjul det ikke for mig. Du bør ikke give efter for Sligt. Om min Sjæl er for egoistisk ell. for stor til at forstyrres af Sligt det veed jeg ikke, men mig kunde det ikke forstyrre. Der er Ingen, der sørger for Dig, Ingen, der har et gyldigt Krav paa Dig, om Du forsvinder i Tvivl ell. Du forklares i Skyerne, der er Ingen der bryder sig derom, uden det ell. de faae Msk, der staae omkring, men som Intet fordrer af Dig uden at Du skal føle dig vel, føle Dig med hele Din Sjæl i Eet. Har min Nærværelse maaskee stundom virket skadelig paa Dig, saa lad min Fraværelse virke desto bedre, men lad den fremfor Alt virke een Ting, at vi inderligere endnu mere fuldtonigt sympathetisk maa mødes, naar den Tid eng[ang] kommer. Jeg har tabt meget ell. berøvet mig meget i Verden, Dig skal jeg ikke tabe, jeg har sparket til Verden, jeg haaner den, Gud give jeg ikke i en vis Forstand havde saa meget Ret dertil, Dig skal jeg fastholde og netop ved at fastholde Dig beviise at jeg er

Din
S. K.
Hils din Fader og din Moder.

9. Brev 81: udskrift og SKs signet »SAK« i rød lak
An
dem Her Cand. theol. E. Boesen

Copenhagen
Philosophgangen
fr.

Fra SK · 14. dec. [1841] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!
d. 14 Dec.

Tak skal Du have for Dit Brev, og Skam skal Du faae, fordi Du har ladet mig vente saa længe. Det er jo næsten en Maaned. Dertil kom, at, da min Støvlepudser havde besørget det for mig, var jeg bange for, han skulde paa en ell. anden Maade have foranlediget, at det ikke kom Dig tilhænde. Da han imidlertid forsikrede gjentagent rigtigt at have besørget det, saa stod for mig i min Eensomhed at udgyde mit trofaste danske Hjerte paa dansk over dansk Troløshed; ja jeg vilde have skrevet Dig til en Prædiken over den Text: Jeg har lært at have Overflod og at undvære. Denne Prædiken vilde formodl. have indeholdt en Mangfoldighed af Løgne, som alle overnaturlige Stemninger ere saa rige paa, blandt andet den Grundløgn, at jeg havde lært at undvære et Brev fra Dig. Vel er et Brev ikke en Samtale og det Eneste jeg kan sige jeg længes efter i enkelte Øieblikke er mine Colloquia. Hvor var det dog vel gjørende engang imellem at snakke sig læns, men dertil veed Du jeg behøver temmelig lang Tid, skjøndt jeg taler hurtigt; men et Brev er dog altid meget, især naar det er det eneste Communications-Middel.

Skal jeg nu sige, at Du er et Lykkens Barn til at finde Efterretninger, der kan interessere mig, ell. skal jeg beundre Dit Talent. Maler Bærentzen maae være en god Kilde. En af Døttrene der har ogsaa været forlovet, hendes Kjæreste reiste bort og lod udsprede han var død, (denne Historie maa Du imidlertid omgaaes meget forsigtigt med; thi den Paagjeldende veed nok endnu ikke bedre end at han er død); forsaavidt altsaa den unge Pige, jeg ikke nævner, afslaaer en Indbydelse, saa turde jeg maaskee deri see en rigtig Takt, et Beviis paa, at hun frygter for at gaae Arm i Arm med Ulykkes-Kamerater, og det er godt. At Familien hader mig, er godt. Derpaa har jeg selv lagt an, ligesom ogsaa paa, at hun om muligt, maa være istand til at hade mig. Hun veed ikke, hvor meget hun i den Henseende skylder mig, jeg har Intet ladet uforsøgt (og deraf kan du see, at en stor Deel af det Familien fortæller er sandt), jeg skal fremdeles Intet lade uforsøgt. Mit, destoværre, altfor opfindsomme Hoved har end ikke her i Berlin, kunnet undlade at udtænke et og Andet. Enten maa hun elske mig ell. hade mig, hun kjender intet Tredie. Der er heller intet fordærveligere for en ung Pige end Mellemtilstandene. Dersom hun ahnede, hvor fiint det Hele, efter at jeg havde overbeviist om, at det maatte gaae over styr, er anlagt, ja saa - saa vilde hun vistnok med Rette deri see et Beviis paa, at jeg har elsket hende. Jeg har offret næsten mit gode Navn og Rygte for hendes Skyld. Derfor har jeg trodset, derfor anvendte jeg de 14 Dage i Kbhvn. til at overbyde mig selv i Frækhed, derfor skal jeg altid søge at vise mig saaledes, at det maa lykkes hende ret at faae Magt over mig. Du kan troe jeg veed at være consequent. - Vedbliv imidlertid at bringe mig de Efterretninger Du kan hende betræffende. -

Du synes at befrygte, at jeg vil anvise Dig Idyllen ikke til Tumbleplads, men til Græsning og Snadder i Vand. Hvor kan Sligt falde Dig ind. Har jeg ikke sagt og skrevet, at Du er anvist Dig selv, at Du netop derfor kan lyrisk tumble Dig i Dig selv, gjøre ved Verden hvad Du vil, glemme den, huske den, hade den elske den. Vær Du glad til, at intet andet Msk. Skjebne er knyttet til din. Sæt Dig i din Kajak (Du kjender vel disse grønlandske Baade) træk Svømmeklæder paa, og saa ud paa Verdenshavet. Det er dog vel ingen Idyll. Kan Du ikke glemme hende, ikke digte hende, nu vel saa sæt alle Seil til. Vær lutter Opmærksomhed. Lad ingen Leilighed gaae ubenyttet hen, hvor Du kan træffe hende; men staa altid over Sammentræffet; benyt det. Du maa være den der giver det Betydning, ell. den, der gjør det til Intet. Mærker Du, at hun vil nærme sig, saa bryd af, skyd hende fra Dig, næste Gang I sees, falder der et betydningsfuldt Øiekast fra din Side. Død og Pestilentse hvad er det for Ophævelser at gjøre for en Piges Skyld. Nu jeg vil ingenlunde nægte det Ubehagelige i Din Stilling. Vi danne i denne Henseende Modsætninger. Jeg synes altid, at skulde forholde mig aktiv, du passiv. Du mangler en Ting, jeg har, Du har ikke lært at foragte Verden, at see hvor smaat det Alt er; Du forløfter Dig paa dens Kobberskillinger.

Du skriver, at Du samler Materiale til en ny Afhandling, forrige Gang skrev Du paa en Novelle. Hvad skal dette betyde, hvad skal Enden blive? Vil Du være saa god at holde Dig lidt i Tømme. Du veed jeg pleier at sige om mig selv, at jeg lidt for tidligt kom til at snøfle i Foret, men hvad gjør Du i dette Øieblik? Skriv Novellen færdig, det koste, hvad det koste vil; ell., hvad jeg vil raade Dig, skriv nogle Recensioner først, det er Arbejder Du hurtigt kan blive færdig med. Jeg skriver paa Liv og Død. Jeg har nu skrevet 14 trykte Ark. Dermed har jeg fuldendt en Deel af en Afhandling, som jeg volente deo engang skal forelægge Dig. I de sidste 8te Dage har jeg Intet skrevet, jeg ligger brak og samler mig, men jeg mærker allerede, at det rører sig i mig. Lad mig see I tage Eders Tempo iagt, som bestaaer udi ein, zwei, drei etc. (Det forstaaer sig, at over dette mit Skrivers hviler den dybeste Hemmelighed, Du maa intet Ord lade falde derom.).

Schellinglæser da for et overordentlig Auditorium. Han gjør den Opdagelse gjeldende, at der er to Philosophier, en negativ og en positiv. Hegel er ingen af Delene, han er en forfinet Spinozisme. Den negative Philosophie er givet i Identitæts-Ph., den positive skal han nu give, og derved hjælpe Videnskaben til sin sande Høide. Du seer der bliver Avancement for alle dem, der har Grader i Philosophien, det bliver for Fremtiden ikke blot Juristerne, der ere doctores juris utriusque, vi magistre ere nu: Magistri philosophiæ utriusque, nu, ikke ganske nu, thi han har endnu ikke givet den positive Philosophie.

Hvad jeg forøvrigt skriver Dig til angaaende denne unge Pige, det bliver mellem os; og Du maa ikke paa nogen Maade ved et eneste Ord forstyrre mig i min Taktik. Om Folk ogsaa troer, at jeg er en Bedrager, hvad saa, derfor kan jeg lige godt studere Philosophie, digte, ryge Cigar og blæse ad hele Verden. Jeg har dog altid gjort Nar af Folk, hvorfor skulde jeg ikke gjøre det til det Sidste. - At jeg naturligviis har mine smertefulde

Øieblikke, hvori jeg fortryder, at jeg har forlovet mig, ikke at jeg har slaaet op; thi kun derved at jeg var forlovet med hende fik hun nogen Magt over mig, havde det ikke været Tilfælde, saa skulde min Philosophie snart have skaffet denne Virkelighed tilside, om den end var skjøn og interessant. Dersom hun nu forresten vinder Kraft nok til ret at hade mig, saa bliver det et saare besynderligt Forhold, hvis jeg nogensinde skulde møde hende igjen i Livet. Jeg skal i saa Fald vel vogte mig for ikke at berøve hende det eneste Gode, jeg har gjort mit til for at skaffe hende; thi hvis jeg ikke havde hjulpet til, havde hun aldrig havt Magt til at hade mig. Af de Yttringer, Du anfører i dit Brev, seer jeg, at hun maa have meddeelt sig til Søstrene, det var det jeg vilde, de vil nu puste til, og medens enhver Yttring af mig bestandig var saaledes at jeg hvad Øieblik jeg vilde kunde give den en anden Betydning, saa vil de nu med Søstrene som Læsemødre nødv: blive forstaaede saaledes som jeg vil de skal forstaaes.

Hermed Gud befalet. Skriv nu snart. Hils din Fader, din Moder. Hils Henrich, Michael, Carl, Sophie, Jette, Wilhelm. NB send mig saa snart Du kan: Den første Kjærlighed oversat af Heiberg, den staaer i Theater-Repertoiret og faaes hos Schubothe, men lad Ingen ahne at det er til mig.

din oprigtigt hengivne S. Kierkegaard.

At gifte mig, har jeg ikke Tid til. Her i Berlin er der imidlertid en Sangerinde fra Wien en Demoiselle Schulze, hun spiller Elvira, og har en frapant Lighed med en vis ung Pige, saa skuffende, at det ordentlig afficerede mig netop at see hende i Elvira. Naar mit vilde Sind kommer over mig, saa fristes jeg næsten til at nærme mig til hende, ikke just med de »reelleste Hensigter«. En Sangerinde er der i Almdl. ikke stort tabt i og hun ligner hende. Det kunde være en lille Adspredelse, naar jeg er træt af at speculere, ell. kjed af at tænke paa Dit og Dat. Hun boer i Nærheden af mig. Naa det bliver vel derved. Du kjender mine Samtaler saa godt, at Du veed, hvad Sligt har at betyde, mere har det hell. ei at betyde, nu jeg skriver. Jeg ønsker imidlertid ikke at Du skal nævne til noget Msk., at der er en saadan Sangerinde i Berlin, ell. at hun spiller Elvira, ell. etc.

An

dem Hern Cand: Theol: E Boesen.

Copenhagen
Philosophgangen
fr.

Fra SK · 1. jan. 1842 · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

d. 1 Jan. 42.

Glædeligt Nytaar. Tak for det Gl. Tak for Brevet, som jo paa en Maade tilhører begge, da jeg modtog det i det gl. og besvarer det i det ny. Lad mig imidlertid gjøre en almdl. Bemærkning din Skrift betræffende. Du skriver saa utydeligt, at det er forskrækkeligt, det ene Bogstav løber saa blødt over i det andet, at det Hele løber sammen, men et saadant Sammenløb er ikke det Total-Indtryk man kunde ønske.

Du spørger om min Elvira er ligesaa interessant næved, dette Spørgsmaal er jeg paa en Maade noget nærmere ved at kunne besvare, da jeg i Aften i en Loge har siddet Scenen ualmdl. nær. Dette Svar er Du vel ikke tilfreds med, men mer kan jeg ikke sige. Forøvrigt skal man ikke spørge med Sligt, Lidenskaben har som bekjendt en ganske egen Dialektik.

Hvad for øvrigt den Historie angaaer, i hvilken jeg paa en Maade spiller Hoved-Rollen, jeg mener den i Kjøbenhavn, da kan Du nok begribe, at den ikke saaledes er afsluttet. Jeg har visselig handlet forsvarligt, ell. maaskee rettere ridderligt, og kun forsaavidt maaskee uforsvarligt. At gjøre hende ulykkelig, kan Du vel begribe ikke var min Hensigt. Hvordan Sagen egl. hænger sammen, og hvad min Hensigt er, derom har jeg aldrig udtalt mig end ikke til et eneste Msk. At Du har været brav nok til ikke at trænge ind paa mig, brav nok til at blive uforandret den samme, til at troe skjøndt Du ikke saae, det skal jeg vist ikke saa let glemme Dig. Istedetfor at alle Verdens Angreb har ladet mig uanfægtede, ell. blot lokket et Smiil paa mine Læber og en Sarcasme over dem, saa har Du altid været mig langt nærmere paa Livet, idet Du bestandig indskjærpede mig, at jeg skulde tage lidt mere Hensyn til mig selv. Deraf var det mig klart, at Du, skjøndt Du ikke ret kunde hitte Rede i det Hele, vel aldrig vilde sigte mig for Egoisme men snarere for en overspændt Sympathie. End ikke til Dig har jeg villet udtale mig, fordi jeg ingenlunde ansaae Sagen for afgjort, og min Ridderlighed forbyder mig at tale til Trediemand om mit sande Forhold til en Pige. Af et af Dine foregaaende Breve seer jeg, at hun aabenbart har betroet sig til hendes Søstre. Det maa hun om, mig kan det hverken friste til at blive lidt vred paa hende, ell. til at følge hendes Exempel, ikke til det Første, fordi jeg i en vis

Forstand maatte ønske det, ikke til det Sidste, fordi jeg altid er mig selv. Hun har faaet en Magt over mig ved mig, som hun ved sig selv aldrig havde faaet, jeg har betroet hende ved hvilket Middel der er størst Sandsynlighed for at binde mig, dette Middel har jeg tilladt hende at bruge imod mig. Alt dette behøvede jeg visselig ikke at have gjort, og dog fortryder jeg det ingenlunde. At blive klog paa mig er og bliver altid en vanskelig Sag, jeg har om man saa vil desto værre et saadant Herredømme over mine Følelser, naar jeg vil skjule dem, at man ikke let skal see mig i Kortet. At lade hende hele hendes Liv blive staaende mell. 11 og 5 var aldrig min Hensigt. Kan hun hade mig, nu vel, saa er hun frelst, mskligt talt. At hun har mig at takke derfor, det veed hun ikke, og skal hell. aldrig faa det at vide. Kan hun det ikke, skimter der dog bestandigt for hende et Haab, nu vel, saa faae vi at see. Jeg skal ved Leilighed personligt forvise mig derom. Som jeg i et foregaaende Brev har sagt: at bedrage hele Verden, det er mig en ligegyldig Ting, men jeg sætter i Sandhed ikke min Ære i at bedrage en ung Pige. At lade hende ahne mit uhyre stormfulde Liv og dets Smerter og derpaa sige hende paa Grund heraf forlader jeg Dig, det vilde have været at knuse hende, det vilde have været usselt, at indvie hende i mine Sorger og saa ikke vilde være hende behjælpe[lig] i at bære det Indtryk, hun fik deraf. Hun er stolt, Familien ligesaa i høieste Grad. At vække dette hos hende at kaste hende i Familiens Arme, at stille Alt saaledes, at det ved denne Fortolkning blev desperat, var det eneste, der lod sig gjøre. At gjøre det er ikke saa let, og jeg tør vel sige, at der hører min øvede Forstillelse, mit Kjendskab til Lidenskab o: s: v: dertil. – Saa meget vil jeg blot sige Dig. Detaillen kan og vil jeg her ikke udvikle. Du har været mig trofast, da Du egl. Intet vidste, Du vil vist ikke være det mindre nu, da Du seer, at jeg, saavidt jeg troer, at jeg tør gjøre det, aabner mig for Dig. Mine Breve til alle andre Msker lyde naturlignvis fra en ganske anden Kant, det vil sige, de nævne hende ikke, og ere altid skrevne i munter Overgivenhed, med al mulig Ironi. Hvad jeg vil skjule, det skjuler jeg, og end ikke Fraværelse og allehaande blandede Følelser paa Grund af Fraværelse etc formaae at dirke mig op. Kun til Dig betroer jeg mig, det er jeg vant til og jeg bygger paa Din Taushed, for Himlens Skyld ikke et Ord til noget Msk om hvad jeg her har skrevet; dermed vil jeg ogsaa bede Dig at tilgive mig, at jeg ikke før har sagt ell. skrevet Dig det til. Der faldt engang jeg talte med Dig nogle forblommede Ord, som Du vel lagde Mærke til, men dog ingenlunde paaagtede tilstrækkeligt. Jeg maae handle som jeg bedst kan. Jeg betroer mig ikke til noget andet Msk. uden til Dig, fordi jeg veed Du kan tie. Sæt en Uvedkommende kjendte min Stemning, saa var formdl. Alt forspildt. Jeg vilde da ikke faae at vide, om hun er istand til at hade mig. Om mig er der nu som altid slet ikke Spørgsmaal. Det er det Du egl. bebrejder mig, men det faaer nu saa at være. Jeg er vant til at herske over mine Følelser og de skal forstumme. Jeg arbejder og dermed Punktum. Kun det vil jeg sige en Barmhjertigheds-Gjerning gjør jeg aldrig mod hende, hun er for god til man skulde vise Barmhjertighed mod hende. Tavshed. Jeg kan vel begribe, at Du egl. ikke forundrer Dig over, hvad jeg her skriver Dig til, har Du Noget at sige, saa skriv, Du er og bliver dog altid det Msk, der ene af Alle har Sæde og Stemme i mine mange og mangelunde Tankers Raad. Skriv kraftigt og – tydeligt – og hurtigt –

Du spørger, hvad det er jeg arbejder paa. Svar: det vilde blive for vidtløftigt nu at fortælle Dig, kun saa meget: det er den videre Udførelse af Enten Eller.

Vær stærk min kjære Emil! Ikke vil jeg fremstille mig som det Forbillede, det være langt fra mig, men troe mig, jeg har mangelunde Smerter, mange tunge Øieblikke, men endnu har jeg ikke fortvivlet. Den Tid maa imidlertid komme da jeg ogsaa for Verden maa kaste Masken, maa vise, hvad der boer i mig. Det vil vist ikke blive en Tid uden Kamp og Gjenvordigheder, jeg frygter den med Guds Hjælp ikke; men ogsaa dertil hørte, at jeg maatte staae alene, at den Vedkommende først maatte faae et andet Indtryk af mig.

Endnu engang vær stærk, du har bedet mig om at holde paa Dig, det kan jeg vel ikke og det behøves vel hell. ei, men mine Breve kan dog ikke gjøre Dig svag.

Hils din Fader og Moder. Modtag min Hilsen min kjære Emil.

din S. K.

Min Adresse er Jägerstraße N° 57 eine Treppe hoch. Det vilde være for vidtløftigt og for kjedsommeligt at fortælle Dig alle de Plager jeg har haft med en Bedrager af Vært. Nu bor jeg godt, stort og fornemt med Fløidørene aabne for min Stue og Gud være lovet som altid ogsaa for mit Sind.

An

dem Hern Cand: theol. Emil Boesen.

Copenhagen

fr.

Philosophgangen

Fra SK · 16. jan. [1842] · til Emil Boesen

Min kjære Emil.

d. 16 Jan.

Dit Brev har jeg modtaget, og det var mig kjært som Alt hvad der kom fra Dig. Imidlertid er der Noget deri, som jeg ikke forstaaer, Noget som viser, at Du ikke forstaaer mig. Du siger, at mit Brev var der Kamp og Strid i, hvorledes, det veed jeg ikke. Min Anskuelse er uforandret, urokkelig uforandret den samme som den var hiin Dag, hvis Datum jeg ikke veed og allerede længe iforveien. Kan det lykkes Dig at vise nogen Forandring paa mit Compas, ell. vise, at nogen Luftning, nogen Kastevind, nogen Stemning har kruset min Sjæls Overflade end sige bevæget dens Dybder, saa vil jeg forpligte mig til ikke blot at give Dig Perus Guld, men den Pige, Du elsker ovenikjøbet. Sagen staaer uforandret. Ligesaa meget som jeg føler, at jeg er en ualmld. Erotiker, ligesaa godt veed jeg, at jeg er en slet Ægteemand og altid bliver det. Det Ene staaer desto værre altid ell. som oftest i omvendt Forhold til det Andet. At friste en Pige, at gjøre et Indtryk paa hende, det formaaer jeg, det har jeg her gjort kun altfor meget. Hendes Sjæl maa ved min Berøring have vundet en Elasticitæt, og jeg tør vel sige, at det for en ung Pige ingen Spøg er at have stridt med mig. Enten maa denne Elasticitæt løfte hende høiere end hun ell. nogensinde vilde være stegen, det vil skee, hvis hun kan hade mig. Derpaa er Alt lagt an. Eller den trykker hende ned. I saa Fald staaer jeg til rede, er jeg end en daarlig Ægteemand, er min Sjæl end beskjæftiget med alt for mange andre Ting, saa kan hun altid have det ligesaa godt hos mig. Jeg undervurderer herved ikke mig selv, men mit aandelige Liv og min Betydning som Ægteemand ere ueensartede Størrelser.

Men Du gaaer videre, Du spørger, om hendes Billede nu er dukket op for mig igjen? Død und Pestilense vil Du nu gjøre mig til et Barn igjen, som ikke veed hvad jeg vil, som sidder og synger i Mørke og faaer Syner og bliver bange. Har jeg ikke sagt Dig allerede i mit første Brev, at der endnu ikke kan være Tale om at glemme hende. Endnu har jeg hverken taget Glemselens Griffel frem for at udslutte, ell. blandet Farverne paa min Digter-Palet for at male mig et Erindringens Billede. Det vil jeg ikke, det var uforsvarligt. Mig er der ikke Spørgsmaal om, jeg veed ret godt hvad jeg har havt, min Aand er endnu ikke uddøed, min Sjæl endnu ikke mat, min Tanke endnu righoldig, jeg holder nok ud, men der er Spørgsmaal om hende, og om hvorledes hun vil tage det. Det maa afventes, førend jeg sætter Punktum. Og hvad vil Du nu, skulde jeg nu vakle, nu frygte for, at Indtrykket af den ophævede Forlovelse ikke skulde være at forvinde, hvis hun vendte tilbage til mig. Sligt frygter jeg ikke, dertil kommer, at jeg lader hende jo ikke vende tilbage fordi jeg lover hende Guld og grønne Skove. Smerte vil der altid blive nok af, men jeg siger kun, at hun vil have det bedre end ved at staae alene. Mere forlanger jeg ikke. Jeg har altfor megen Sands og Ærbødighed for hvad der rører sig i et Msk, til at jeg ikke med ligesaa meget æsthetisk som ethisk Alvor skulde vaage derover. Viig derfor bort langt bort fra mig med slige Forestillinger som den, at hendes Billede vel nu dukkede op for mig igjen. Du er ikke (det troer jeg Du vil give mig Ret i og ikke vredes over at jeg siger det) i den Forstand som jeg vant til at holde dit Liv digterisk i din Haand. Det har jeg hidtil gjort, og gjør det endnu. Endnu er der ingen Misvisning. Alt er lagt an paa, at hun i mig skal see en Bedrager, kan det lykkes, saa er hun hjulpen, saa er hun atter flot, kan hun ikke det, saa har jeg altid et Fartøi i Søen, hvis Commandeur vel veed, hvad han har at gjøre. Ikke fortryder jeg hvad der er skeet, og dersom Du ved den skarpeste Tortur kan udpine et eneste saadan Suk af mit Brev, saa kan Du for Fremtiden smile ad mine Barnagtigheder. Ikke fortryder jeg det, allermindst for min egen Skyld. Du vil kjende saa meget til mit Forhold, at Du vil deraf kunde see min Consequents, hvad jeg har styret hen paa det Punkt, hvor jeg nu er. Mit Liv falder i Afsnit, og jeg kan bestemt betegne ethvert, samt hvad der er Feldtraabet. Nu hedder det hun skal hade mig. Intet Msk. har faaet Lov til at kige indenfor Tænderne, og Du seer ogsaa at jeg i Byens eenstemmige Dom har et Beviis for, at jeg har baaret mig rigtigt ad. Jeg vil blot endnu anføre Dig et lille Exempel, for at Du kan forvise Dig om, at jeg er den Samme. Her i Berlin er jeg i Omgang med de Danske altid munter glad, overgiven, »morer mig kostelig etc. Og bruser det end inden i mig, saa det stundom er som vil mine Følelser ligesom Vandet bryde Isen, som jeg har lagt om mig, sukker det en enkelt Gang inden i mig, ethvert Suk forvandles øieblikkelig, saasnart der er nogen tilstæde, til en Ironie, en Vittighed o: s: v.: Det gjør jeg nu deels fordi jeg er vant til aldrig at tage Folk under Armen, deels fordi min Plan fordrer det. Et Suk her, som maaskee dog kunde betyde noget ganske Andet, kunde fare ind i en Dansk[s] Øre, han kunde skrive det hjem, hun kunde maaskee høre det, det kunde have en skadelig Indflydelse paa den Gjennemgangsprocess, hvis Resultat jeg i Tidens Fylde skal forvise mig om. Seer Du her allerede en stor Vanskelighed, jeg skal bestemme Tiden, hvor besværligt atter her at styre mellem det Æsthetiske og det Ethiske i Verden. Jeg har været syg, det vil sige, jeg har haft megen Gigt i Hovedet, ofte ikke sovet om Nætterne. Jeg kunde kalde en Læge, maaskee lod der sig gjøre Noget derved. Kaldte jeg en Læge, saa vidste de Danske det øieblikkelig. Maaskee faldt det Een af dem ind at skrive hjem, det kunde komme hende for Øre, det kunde forstyrre – ergo jeg kalder ingen Læge, og jeg befinder mig vel derved, fordi jeg bliver mit Princip tro, og en Læge vilde maaskee trods al sin Kunst skade mig, fordi jeg kom i Strid med mit Princip. Behøver jeg at skamme mig, naar jeg sammenligner mig med andre Msk., behøver jeg at rødme, naar jeg gjør Fordring paa at vide at handle, og at handle consequent?! Dertil kommer, jeg mangler Adspredelse. Det pleier dog altid at gjøre et Indtryk paa et Msk. at være borte fra Hjemmet, og nu under saa ganske særegne Omstændigheder. Den sidste Dag før min Afreise fulgtes Du med mig og fik en Forestilling om den brogede Nydelse, der altid stod til min Tjeneste. Her i Berlin er Intet af Sligt. Jeg savner min Hyrekudske-Karl, min Karl, min magelige Wienervogn, min lette Flugt gennem vores Sjellands yndige

Egne, de unge Pigers muntre Smil, som jeg uden at gjøre dem Skade dog forstod at vende til min Fordeel. Jeg arbejder stærkt. Mit Legem kan ikke udholde det. For at Du atter kan see, at jeg er den Samme, vil jeg sige Dig, at jeg atter har skrevet en stor Deel af et Indlæg: »Enten – Eller«, det er ikke gaaet saa rask, men det kommer deraf, at det ikke er Udvikling, men reen digterisk Fremstilling, som ganske specielt forlanger at man er oplagt. – Jeg holder mit Liv digterisk i min Haand, men deraf følger ogsaa, at det ikke kan undgaae mig, at der mell. de to digteriske Muligheder, ligger en tredje som er Virkelighedens og Tilfældets. Sæt hun blev syg. Vel har jeg overveiet denne Sag, og Sygdom er aabenbart ikke noget der kan komme i Betragtning, naar der er Tale om et heelt Liv, men dog er det en ganske egen Sag derved. Og dog vil du atter see her, hvorledes jeg er mit Princip tro. Jeg tænkte over denne Ting før jeg reiste fra mit Hjem. en gylden Nøgle lukker alle Døre op, og jeg troer Du veed, at jeg forstaaer at bruge Penge. Det faldt mig et Øieblik ind om jeg ikke her igjen skulde gjøre et Forsøg paa at bestikke. Det havde været mig en let Sag. Desuden var der et Msk., jeg var vis paa vilde være istand til at kunne skaffe mig aldeles sikke Oplysninger, men jeg maatte da aabne mig for ham. Det tør jeg ikke, altsaa blev jeg mit Princip tro. Kun af Dig faaer jeg en enkelt sparsom Oplysning denne Sag betræffende, og Du kan vistnok ikke klage over nogen Utaalmodighed, hvormed den afædskes Dig, og dog er dette det Eneste der i dette Øieblik kan være af Vigtighed, om det Andet kan Ingen anstille lagttagelser uden jeg selv.

Seer Du her af kommer det, at det giver Anledning til Misforstaaelse, naar Du bringer din Kjærlighedshistorie hermed i Forbindelse. Jeg kjender Intet til disse vemodige Zitringer, mit Forhold til hende har en langt anden Realitet og er indcamineret for et langt høiere Forum, og dersom jeg ikke havde haft Mod til selv at bringe Sagen ind for dette Forum, saa vilde jeg ansee mig selv for et bløddagtigt æsthetisk Halv-Msk, for et Kryb; thi for et Lunes Skyld at spille saa høit Spil, var forfærdeligt. Du er jo aabenbart en Novize, Du har Følelse, jeg har Lidenskab, men over min Lidenskab throner min Forstand, men min Forstand er atter Lidenskab. Lad mig her trække fra Læderet. Sømmer det sig, at hengive sig saaledes til en Følelse. Jeg forstaaer Dig ikke. Har en Pige først gjort et saa stærkt Indtryk paa mig, som hun har gjort paa Dig, saa har jeg erklæret Krig, og saa er jeg i mit Element, Krigen selv er min Nydelse. Den Tanke har endnu aldrig faaet Rum i mit, om Du vil, firkantede ell. stolte Hoved, at en Pige skulde være uindtagelig. Hører Du ikke Krigs-Musikken, er Din Sjæl ikke lutter Bevægelse – det er ubegribeligt. Og dernæst staaer Verden Dig ikke aaben. Min Emil lær dog lidt af mit Exempel. Eller har Du den fixe Idee, at hiin Pige kun kan blive lykkelig ved Dig eh bien! Du har dog intet Ansvar. Tænk hvad det vil sige, at have lokket en Pige ud paa Strømmen, og nu at sidde og vente og see, hvorledes det vil ende. Skulde jeg ikke synke dybt under Mulde, og dog bærer jeg mit Hoved let. Og hvad gjør Du for at fordrive det? Arbejder Du, digter Du, byder Du dit Bryst frem mod Faren? Du vil bort. Der er intet slettere Middel. Det vidste jeg, før jeg reiste, og jeg havde ikke reist, naar det ikke havde været af Hensyn til hende. Jeg var bleven Vinteren over i Kbh. For det Første ønskede jeg strax at byde Opinionen Spidsen, og jeg troer min Nærværelse vilde have været af megen Betydning, og dernæst vidste jeg, hvad vi jo allerede dengang talte om, at et saadant Ophold vel kunde have sine Vanskeligheder. Men skulde det Hele have nogen Betydning for hende, saa maatte jeg bort. ergo jeg reiste. Jeg vaager over mig selv, ingen Gjerrig kan vaage ængsteligere over sin Skat, jeg vaager over hvert Ord, hver Mine, hver Anspielung; og desuden vedligeholder jeg min Interesse for Videnskab, Kunst, ja med Guds Hjælp min Produktivitet. Saaledes staaer min Sag, og den maa staae indtil Øieblikket kommer. Med H: til mig kan der derfor ikke saaledes være Spørgsmaal om at komme til Ro; thi jeg er i Ro, men da der ligger et Punkt uden for mig, saa maa jeg vente til det oplyses. Jeg kunde jo strax kaste mig i en Vogn og komme til Kbhv. og see, men det vil jeg ikke. Schellings senere Forelæsninger have desto værre ikke stort at betyde. Forsaaavidt kunde jeg gjerne, men jeg gjør det ikke, fordi jeg ikke vil, fordi det kun vil give mig en ringe Tillid til mig selv om jeg gjorde det før det Øieblik, jeg har besluttet, dengang jeg tog hjemme fra. Ogsaa i denne Henseende har jeg ganske specielle Mærker at gaae efter. Forøvrigt vilde jeg ønske jeg havde mine Papirer hos mig; thi ogsaa dem savner jeg. Hvad jeg hidtil har skrevet her er vistnok ikke slet og jeg troer nok, at det vil finde Naade for Dine Øine. Saa ogsaa dette længes jeg efter, som Paulus siger, at meddele Dig en Naadegave. Min Emil, gid jeg kunde raabe dette Ord saa høit, at jeg kunde kalde Dig ud af det hyperboræiske Sjæle-Tus-Mørke, hvori Du lever. Eller om Du nu gik Glip af denne Pige, er der da Intet andet for Dig at gjøre. For en ung Pige er det i Regelen saa, men Du, Du kan jo virke, kan glæde Andre, kan fremtage af dit Forraadskammer Gl. og Nyt, kan trøste, kort sagt du kan blive Præst, det eneste det er Umagen værd at være i denne Verden. See ogsaa her min Ulykke, tænk Dig de Storme, jeg faaer at udstaae, nu mere end nogensinde, og nu mere end nogensinde ufortjent; thi ogsaa dette har jeg vildet holde hende udenfor, ikke af Overspændthed men af langt dybere Grunde.

Her har Du mit Indlæg i denne Sag. Derved maa det blive, mere kan jeg ikke sige. Naar det Øieblik kommer jeg siger Punktum, da faaer Du mere, at vide, men jeg meddeler aldrig hvad der ikke tilhører mig. Jeg kjender min Natur, og jeg har forraadt hende, hvorledes man faaer Magt over mig. Det har jeg gjort med Flid, og det havde været mig let at forhindre det; men jeg vil ikke luske mig derfra, jeg har ikke villet give mig selv Anledning til at bedrage mig selv.

Du vil altsaa være Missionair?, og Du vil at jeg ikke skal flygtigt afvise den Sag. Nu vel, hvorfor vil Du være det, er det for at berolige Dig selv, saa turde det dog vel være en høist uforsvarlig Grund, og just ikke give Een Forestilling om det man kalder: Kald, da man vel snarere maatte sige Læge helbred Dig selv; ell. er

det for de Andres Skyld. Oprigtigt talt det troer jeg ikke. Du som endnu lider under en saadan Historie, Du vil neppe være istand dertil. Vil Du bort, nu vel saa reis; men paatag dig ikke et saa alvorlig[t] Ansvar, ell. er det en Legitimation, at man ikke kan gjøre det Mindre. Har jeg Ret? Støder det Dig, at jeg taler saa, saa glem at det er mig, tænk Dig en Ældre, tænk Alt bort fra mig, der kan forstyrre Indtrykket af mine Ord, og behold blot mit Venskab tilbage og dets Indflydelse. Reis om Du vil, min Kasse er altid aaben for Dig. Men fremfor Alt arbeid, sæt Dig Noget bestemt for, og hold fast derved. Om Du vil, vil jeg med Fornøielse give Afkald paa, at have Myndighed til at sige det, men det er dog sandt.

Du faaer et temligt langt Brev fra mig. Jeg ønskede at berigtige dine Forestillinger mig betræffende. At Dit Brev oplyser mig om, at hun er rask glæder mig, at hun er munter er en tvetydig Sag. Det Olsenske Hus har stor Kraft til at forstille sig, og Omgang med mig har vel ikke formindsket Virtuositæten.

Og nu min kjære Emil min Hilsen, mit Venskab, min Hengivenhed for Dig. Jeg synger det lille Nummer af den hvide Dame (det er Forpagterens Partie til Officeren lige i Begyndelsen.) »Tag min Haand, Tag min Haand i dette Bryst boer Ærlighed.

Hils Din Fader og Moder.

Din S. K.

Jeg behøver vel ikke at sige Dig, at over alle mine Breve maae hvile den dybeste Taushed.

An
dem Hr Cand: theol. E. Boesen

Copenhagen
fr.

Philosoph-Gangen.

Fra SK · 6. feb. [1842] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

d. 6 Feb.

Dit Brev har jeg rigtigt modtaget. Du synes deri at antyde mig en Inco[n]sequents mell.mit sidste og næstsidste Brev, forsaavidt jeg i det ene opfordrer Dig til at tage Plads i Raadet; i det andet bliver lidt hæftig næsten som om jeg vilde jage Dig bort igjen. Deri har Du ikke ganske Uret. Sagen er den, naar jeg i det første Brev forsikkrede, at Du havde Sæde i mine Tankers Raad, saa er dette vel sandt, men dette ligger dog fornemlig deri, at jeg ofte tænker Dig med i mine Tanker, at Du i mange af mine Livsforhold har virkelig Sæde og Stemme, men især, at Du i Forhold til al min Smule Produktivitet har det. I denne Sag derimod føler jeg, at jeg ganske maa overlade mig til mig selv, det var derfor mig strax indlysende, at jeg havde sagt for meget, og det blev det endnu mere ved at læse dit Brev. Du rammer ikke Pointet i Sagen; men det at Du ikke rammer det, ligger i at Du ikke kjender det sande Sammenhæng, fornemlig ikke kjender, mine Motiver. Dette blev mig end mere indlysende ved Dit Brev og jeg foer maaskee lidt hæftig op, saaledes maatte det især forekomme Dig, skjøndt der dog egl. ikke var et usandt Ord i hvad jeg sagde. Jeg er født til Intriguer har jeg ofte sagt, jeg kan i en anden Forstand sige: jeg er født til Intriguer, til Forviklinger, besynderlige Livsforhold, etc, som alle maaskee ikke vilde blive saa besynderlige dersom jeg ikke var saa besynderlig bygget, fornemlig dersom jeg ikke havde den, jeg vilde kalde det, lidenskabelige Kulde, hvormed jeg byder over mine Stemninger, det vil sige, over enhver Bestemmelse af dem ad extra. Du vil af det her Udviklede see, at jeg ikke kan tilføie Stort til mit Foregaaende. Den nu ofte nok omhandlede Sag har 2 Sider en ethisk og en æsthetisk. Var hun istand til ikke at tage sig Sagen videre nær, ell. kunde det vel endog blive en Impuls for hende til at stige høiere end hun ellers vilde have gjort, saa er det ethiske Moment ophævet - saa har jeg blot det æsthetiske tilbage. Der er jeg Manden, der er jeg i mit Element, ligesaa meget naar der er Spørgsmaal om at glemme som at erobre. Det var en udmærket Pige, det har jeg altid sagt, og i den Forstand har jeg aldrig været kjølnet for hende. At hun i den Forstand skulde have haft Skade af at være forlovet med mig, troer jeg hell. ikke. Hvad er der altsaa at gjøre, jeg lukker Glemselens Sluser op, jeg styrter mig selv i Livets Storm, og jeg troer, jeg er for god en Svømmer til at gaae under fordi jeg faaer en lille Overhaling. Det Æsthetiske er overhovedet mit Element. Saasnart det Ethiske gjør sig gjeldende, saa faaer det let for megen Magt over mig. Jeg bliver et ganske andet Msk., jeg kjender ingen Grænse for hvad der kunde være min Pligt o: s: v:.. Der seer Du nu Vanskeligheden havde jeg hævet Forbindelsen for min Skyld, fordi jeg troede at det æsthetiske Moment, der udgjør noget saa væsentligt i enhver Personlighed og da fornemlig i min fordrede det, fordi jeg følte, at min hele aandelige Betydning næsten stod paa Spil, Noget der dog vel i og for sig var en høist respektabel Grund, og noget ganske andet end naar Folk i Almdl. slaaer op, fordi der er en anden de holder lidt mere af etc - saa vilde det Ethiske have knust mig. Jeg har været sygelig her i Berlin, nu er jeg ret rask igjen. Hvad der foregaaer i mit Indre faaer Intet Msk. at vide, og jeg er

naturligviis nu ret glad ved Tanken om at jeg her holdt igjen. Kulden i Berlin er vel ikke saa betydelig, men Østenvinden er rædsom, naar den begynder, og det har hændt mig ofte i 8te Dage i Træk, at jeg aldrig har været varm end ikke om Natten. Kulde, Søvnløshed partielt, Nerveaffektioner, skuffede Forventninger m: H: t: Schelling, Forvirring i mine filosofiske Ideer, ingen Adspredelse, ingen Modsætning, der kan hidse mig – det er hvad jeg kalder den skarpe Examination. Man lærer sig selv [at] kjende. Det var en Guds Lykke, at jeg ikke havde hævet Forlovelsen for min Skyld, saa havde det overvældet mig. Alt det jeg havde villet frelse ved at hæve Forlovelsen, var jo ifærd med at svinde bort som et Phantom og jeg vilde have staaet der som den der for et Phantom havde forspildt hendes og min Lykke. Det er for hendes Skyld, at jeg har hævet den. Det blev min Trøst. Og naar jeg leed allermost, naar Alt var forsvunden fra mig, saa raabte jeg høit i min Sjæl: var det ikke godt, var det ikke en Guds Lykke, at Du fik Forlovelsen hævet. Hvis dette vedblev vilde Du blot være bleven en livsvarig Plage for hende. Om hun end, vedblev jeg, nu faaer at vide, at jeg er gaaet ud som et Lys, saa vil hun deri see Guds retfærdige Straf over mig, hun vil ikke sørge med mig, og det er det Eneste jeg ikke vil hun maa. Det er ikke overspændte Følelser, og den Passiar om, at naar hun elsker mig, saa vil hun altid være glad for at blive hos mig, kan der ikke reflekteres paa, jeg er for gl. til at tale saaledes. Jeg kjender mig selv, jeg veed hvad jeg kan bære, hvad hun kan bære veed jeg ikke. Det er ikke overspændte Følelser det veed jeg allerbedst deraf, at det kan berolige Bølgerne i min Sjæl. Nu er jeg mere rolig og jeg venter ikke saa let slige Anfægtelser. Desuden havde jeg ogsaa paa en ganske anden Maade kunnet være udsat for Ydmygelser. Sæt hun havde haft Kraft til at glemme mig, havde reist sig paa en Maade som maaskee vilde have overrasket Verden (Noget jeg havde mine Grunde for at vente), saa havde jeg staaet der. De der blot betragtede det æsthetiske i Sagen, vilde have leet af mig, de der betragte det Ethiske vilde alligevel have kaldet mig en Bedrager en Skurk. Er det ikke til at blive gal over. Jeg gaaer igjennem Verden og gjemmer i mit Bryst sunde og stærke Følelser saa mange, at jeg troer 10 Msker kunne slaee sig borgerlig og hæderlig igjennem dermed, og jeg – jeg er en Skurk. Men jeg leer af Msk. som jeg altid har gjort det. Jeg tager en forfærdelig Hævn over dem, thi det er altid den værste Hævn, at have Retten paa sin Side. Derfor er det jeg saa nødig vil aabne mig, jeg vil ikke have deres fade Lovtaler. Men det er en farlig Vei, det veed jeg meget godt, og dersom jeg ikke havde saa meget Andet der kan ydmyge mig, vilde jeg tage i Betænkning at vedblive at følge den.

Hun er altsaa sygelig. Hvad vil det sige, at hun igjennem Lunds faaer Efterretninger om mig? Er det igjennem Børnene ell. igjennem JfrDencker, som kommer hos Tiedemanns, hvor hun ogsaa kommer. Blot hun ikke er falden i Hænderne paa Jfr. Dencker. Blot hun ikke er løbet fast i Qvindevrøvl. Dertil er hun i Sandhed for god. Og jeg som ikke kunde taale at hun stod ved Siden af mig, fordi jeg syntes at det var ydmygende for hende, fordi hun i visse Maader forsvandt ved min Særhed. Jeg som havde udfundet den Plan, for ret at sætte hende høit, enten derved, at hun selv steeg, ell derved, at hun skulde have den Triumph, at jeg, der om jeg end i Folks Omdømme ikke er andet dog er det ustadigste og meest egoistiske Msk indenfor Kbhvs. Mure, at jeg næsten blev til Latter ved at vende tilbage til hende. Det varen sød Lugt i min Næse; thi om jeg end ikke vilde være til Nar i hendes Øine, saa vilde det glæde mig, at være det i hele Verdens, naar hun kunde stige derved. Hvad bryder jeg mig om mig selv, jeg har mig selv. Og nu skal ogsaa dette forstyrre mig, nu skal det dog faae Udseende af, at jeg af Medlidenhed vender tilbage til hende. Imidlertid opgiver jeg ikke Modet, naar jeg først er i Kiøbhv, saa har jeg en betydelig Indflydelse paa den offentlige Mening, og jeg kan vel endnu engang dreie den en Voxnæse. – For en Forsigtigheds Skyld vil jeg bede Dig, at bekjendtgjøre alle Vegne, at jeg saa snart Schelling er færdig, vender hjem. Det har bestandig været min Hensigt. Jeg vilde da endnu engang see Sagen an. Som Grund til min Tilbagekomst anføres, at Schelling, hvad der forresten er kun altfor sandt, aldeles ikke har tilfredsstillet mig. Jeg faaer da at see, hvad der er at gjøre. Først jeg selv er i Kbhv. tør jeg Intet vove, der [er] Vanskeligheder af en ganske anden Natur, som jeg først maa rydde lidt tilsiden. Den hele Sag er grænseløs forviklet. Dog holder jeg med Guds Hjælp mit Mod oppe. Det vil formdl. komme hende for Øre, at jeg kommer i Foraaret, det er det Hele jeg kan gjøre nu, jeg tør ikke gjøre mere, Gud veed hvor gjerne jeg vilde. Ogsaa dette gjør jeg, fordi jeg troer jeg har for min egen Skyld Lov til det, da jeg jo kun anseer i en vis Forstand Forholdet for hævet. Du kan see, hvor omhyggeligt jeg har vaaget over hendes Interesse. Dersom jeg skulde vende tilbage til hende, saa ønskede jeg at føre de faae Væsener, hun ved mig har lært at elske, med, det er mine 4 Neveuer og 2 Niecer. Til den Ende har jeg vedligeholdt ofte ved Opoftrelse af Tid, en stadig Correspondance med dem. Naturligviis har jeg for at bortlede Opmærksomheden givet det Skin af et vist Bizarerie af mig. Dog dette bliver som Alt mell. os. Seer Du derfor frygter jeg ingen Fare for at vende tilbage til hende, fra den Kant som Du. Ja havde jeg forladt hende for min Skyld, da var Alt tabt; men det har jeg ikke. Jeg vender ikke tilbage i mine Øine som den forlorne Søn, ikke mindre stolt end før er jeg, hendes Tillid kan ikke svægges til mig ved min Tilbagevenden. Men som sagt der er andre Ting der maa tages et Hensyn til.

Seer Du nu Forskjellen mell. mit Forhold og Dit. Du har blot æsthetiske Bestemmelser, ell. mener Du, at Du paa Dommens Dag skal gjøre Regnskab for, at du ikke er bleven forlovet med en Pige, som Du hell. end gjerne vilde forloves med; saa maatte man vel sige, at Du paa Dommens Dag kan fordre Regnskab for, hvorfor Du ikke fik hende. Der er et svælgende Dyb mell Dit og Mit. Det fornøier mig derfor, at Du tager dig deri. Naar jeg først kommer til Kbh. skal jeg altid levere mit ringe Bidrag til yderligere Styrkelse.

At komme til Kbh. i Foraaret er mig absolut nødv.: Enten bliver jeg nemlig i Foraaret færdig med Enten – Eller, ell. jeg bliver aldrig. Titlen er omtrent hvad Du kjender; jeg haaber, at den bliver mell. os. Anonymitæt

er mig af yderste Vigtighed. Kun i eet Tilfælde vilde jeg ikke være kommen, hvis jeg havde troet, at det var nødv: for hende. For hende gjør jeg Alt, jeg ødsler med mig selv mere end med Penge og det er meget sagt. Jeg længes i denne Henseende efter at see Dig. Du er vant til at se mine Arbeider tilblive, denne Gang er det anderledes. Naar jeg nu tager mine Ruller frem og læser dig en 14 a 20 Ark for, hvad siger Du derom. Frisk Mod Antonius. Det er i en vis Forstand svære Tider, og enkelte Afsnit som jeg arbeider paa, behøve netop hele min Lune, al min Vittighed, hvor faaer jeg den fra. Schelling har jeg aldeles opgivet, jeg hører ham blot, skriver Intet, hverken paa Stedet ell. hjemme.

Mine Actier staaer formdl. meget slet i Kbhv. Endog min Broder Peter skrev med en vis Reservation. Alt Sligt bekymrer mig ikke, det bekymrer mig næsten mere, om jeg, hvis det saa skal være, vender tilbage til hende, at Folk siger, der er det noget Godt i ham. Dette ussle Pak. Jeg kunde jo have blevet hos hende, lade hende lide Alt det, som var umuligt dengang at forebygge, og sagt til hende, at hun jo selv havde ønsket det, og været hædret og æret som en god Ægtemand. Saaledes er de fleste Ægtemænd. Det vil jeg ikke. Jeg vil før hades og afskyes.

Enten - Eller er dog en ganske fortræffelig Titel, den er paa engang pikant og tillige har den spekulativ Betydning. Dog jeg vil ikke for min egen Skyld foregribe Dig nogen Nydelse.

Denne Vinter i Berlin vil altid have sin store Betydning for mig. Jeg har faaet en Deel bestilt. Naar Du betænker, at jeg har havt 3 a 4 Timer Collegier daglig, har een Sprogtime daglig, og at jeg dog har faaet skrevet saa meget, (og det uagtet jeg maatte anvende saa megen Tid i Begyndelsen paa at skrive Schellings Forelæsninger, som jeg skrev reent) faaet læst en Deel, saa kan man ikke klage. Og nu alle mine Smerter, alle mine Monologer. Længe kan jeg ikke, det føler jeg vel, det har jeg aldrig ventet, men jeg kan kort og desto mere intensivt.

Lev vel min kjære Emil
Hils Din Fader og Moder.
Din S. K.
An

den Hern E. Boesen
Candidat der Theologie

fr.
Philosophgangen.

Copenhagen

Fra SK · stemplet 27. feb. [1842] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

Schelling vrøvler grændseløs baade i extensiv og intensiv Forstand. Jeg forlader Berlin og iler til Kbhvn. ikke imidlertid, som Du vel forstaaer, for ved et nyt Baand, at bindes, nei, jeg behøver min Frihed, det føler jeg nu mere end nogensinde. Et Msk med min Excentricitæt bør have sin Frihed indtil han møder en Magt i Livet, der som saadan kan binde ham. Jeg kom[mer] til Kbhv. for at fuldføre Enten - Eller. Det er min Yndlingstanke og jeg lever deri. Du skal see denne Tanke er ikke til at kimse af. Mit Liv kan ingenlunde ansees for afsluttet endnu, jeg føler at jeg har endnu et stort Depositum i mig.

Schelling skylder jeg Noget. Jeg har nemlig lært, at det behager mig at reise om end ikke for Studiernes Skyld. Saasart jeg er færdig med Enten - Eller saa flyver jeg ud igjen som en munter Fugl. Reise maa jeg. Før har jeg aldrig havt Lyst dertil; men først maae jeg være færdig med Enten - Eller, og det kan kun skee i Kbhv.

Hvad synes Du derom? Du har formdl. længtes stundom efter mig, hav nu blot lidt Taalmodighed, snart skal jeg være hos Dig, og endnu er min Tanke ikke gold og ufrugtbar, endnu svulmer min Læbe, og denne min Veltalenhed, som Du i det mindste har Sands for, er endnu ikke forstummet.

Jeg begriber egl. ikke, hvorledes jeg saa længe har holdt den Trældom ud her i Berlin. Kun Søndagen til min Frihed, ingen Udflugter, lidt Munterhed. Nei ellers Tak. Jeg er et Søndagsbarn og det betyder, at jeg skal have de 6 Dage fri og kun arbeide een Dag om Ugen.

Meget, saare Meget har jeg at sige Dig. Du har formdl. ikke synderlig forstaaet mig af og til. Nu det vil vel give sig. Jeg duer nu hell. ikke stort til at skrive Breve. Til Dig har jeg i almdl. skrevet i sam[me] Øieblik som

jeg modtog det, i bogstaveligste Forstand. Det gjør mine Breve livlige; men de have derfor ofte ikke stort mere at sige, end en mundtlig Samtale. Bag efter har jeg ofte min Møie dermed. Det Meste har jeg vel glemt, men en enkelt Ting kan jeg erindre og nu synes jeg det er ingen Ting. Naturligviis er det da ogsaa kun til Dig, jeg skriver saaledes. Dig er jeg vant til at betragte som et absolut taust Vidne til de meest momentane Bevægelser i min Sjæl. Oversigten bevarer jeg dog ret godt.

For Dig haaber jeg ogsaa at det vil have sin Betydning, at jeg kommer. Det er dog vel ikke for meget sagt, at der er eet Msk., for hvem jeg har Betydning. Da vil vi atter aabne vor Fiscus, jeg har ikke sat overstyr, tvertimod jeg har samlet til Bunke, vi kan deraf leve mange glade Dage. Naar jeg da faaer Dig under Armen, Cigarren tændt, ell. naar Professoren sidder paa Bukken stolt og strunk og blæser af hele Verden, stolt af, at han kjører for mig, der ogsaa blæser af hele Verden, og vi gjør Holdt og Du har Venskab nok til ret at kunne paavirkes af hvad jeg kan foredrage for Dig: Hurra for mig og Dig siger jeg, den Dag forglemmes aldrig.

Mere har jeg nu ikke skriftligt at sige Dig, Du vaager dog vel paa det strængeste over at Ingen Uvedkommende faaer mine Breve at see, læser i Dem, samt at man Intet læser paa Dit Ansigt. Den Forsigtighed forstaaer Du vel. Du [veed], hvorledes jeg er, naar jeg taler med Dig springer jeg splitternøgen omkring, med andre Msk. er jeg altid uhyre beregnende.

Min kjære Emil
lev vel
Din S. K.
An

dem Her Cand: th: E: Boesen

Copenhagen
fr.

Philosophgangen

Fra SK · udateret [10. maj 1843] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Jeg er da i Berlin, logerer indtil videre i Hotel Saxen, er overordentlig anstrænget af Reisen, noget svækket, dog det giver sig vel. Igaar ankom jeg, idag arbejder jeg, Aaren svulmer i min Pande. Hvad jeg sagde Dig før jeg reiste, var jeg nærved at troe bestyrket, at jeg vilde blive syg o: s: v:.. Gud veed det, det faar saa at komme. I dette Øieblik arbeide de travle Tanker igjen, og Pennen blomstrer i min Haand. See Du nu, at Du klarer Dig ud af Dit Livs Forviklinger, Det lader sig gjøre, troe Du mig, jeg er engl. Svømmer, om jeg sætter Livet til er en anden Sag, det har langt dybere Grunde. Jeg er begyndt mine gl. Promenader op og ned under Linden, som altid naar jeg reiser, et stumt Bogstav, Ingen kan udtale, og som hell. ikke taler til Nogen, men som Du nok veed i Mangel af at forstaae Mange, indskrænker sig til at forstaae sig selv, hvor tungt det end kan være, at glemme er ikke min Sag, min Lidenskab er at erindre hvert utilbørligt Ord jeg haver talet.

Din
S. Kierkegaard.

Du skal forøvrigt ikke besvære Andre med Efterretning angaaende mig, lidt Nysgjerrighed ønsker jeg ikke paa nogen Maade at mætte.

An

dem Hern Cand. Boesen

Copenhagen
fr.

Philosoph-Gangen

Fra SK · 15. mai [1843] · til Emil Boesen

1843 - 1844, [1843] - til Emil Boesen

15 Mai Kjære Emil!

Indlagte Brev var skrevet til Dig strax efter min Ankomst. Mit Helbred var noget angreben, det faar saa at være. Nu er jeg igjen flot. Jeg har i en vis Forstand allerede opnaaet, hvad jeg kunde ønske, hvad jeg ikke vidste, om jeg behøvede 1 Time, 1 Minut, ell. ½ Aar til – en Idee – et Vink – sat sapienti, nu klattrer jeg. Forsaavidt kunde jeg gjerne strax vende hjem igjen, det vil jeg dog ikke, derimod gaaer jeg neppe videre end til Berlin. Naar man, som jeg, ikke har bestemte Forretninger i Livet, saa maa der engang imellem en saadan Afbrydelse til. Maskineriet i mig er igjen i fuld Gang, Stemningerne sunde, fuldtonige, o: s: v: . Saasnart jeg da føler Bevægelsens Lov ret i mig, saa vender jeg hjem, thi da arbejder jeg igjen og saa er mit Hjem mig kjær og mit Bibliothek mig nødvendigt.

Hvad forøvrigt min indre Tilstand angaaer, da siger jeg ikke meget, ell. rettere jeg siger Intet; thi jeg vil ikke sige Usandhed.

Min Adresse er Jägerstraße und Charlottenstraße an der Ecke. min forrige Bopæl, kun har Verten giftet sig, og jeg lever derfor som en Eremit i eet Værelse, i hvilket endog min Seng staaer.

Det tyske Sprog gider jeg ikke tale, og lever derfor saa isoleret som det er muligt

An

dem Herrn Cand: E Boesen

Copenhagen

fr. Philosoph-Gangen.

Fra SK · stemplet 25. maj [1843] · til Emil Boesen

Kjære Emil.

d. Mai.

Om en liden Stund skulde I see mig igjen. Jeg er bleven færdig med et Arbeide, der er mig af Vigtighed, jeg er i fuld Fart med et nyt, og mit Bibliothek er mig uundværligt, ligesom ogsaa et Trykkerie. I Begyndelsen var jeg syg, nu er jeg forsaavidt rask, det vil sige, min Aand svulmer og slaaerformdl. mit Legem ihjel. Jeg har aldrig arbeidet saa stærk som nu. Om Morgenen gaaer jeg en lille Smule ud. Derpaa kommer jeg hjem, sidder paa mit Værelse til Kl. henimod 3 uafbrudt. Jeg kan knap see ud af Øinene. Derpaa lister jeg mig ved min Stok hen i Restaurationen, men er saa svag, at jeg troer hvis Een raabte mit Navn høit, faldt jeg om og døde. Derpaa gaaer jeg hjem, og begynder igjen. I de forløbne Maaneder havde jeg i Indolents pumpet et alvorligt Styrtebad op, nu har jeg trukket i Snoren, og Ideerne vælte ned over mig sunde, glade, trivelige, muntre, velsignede Børn, let fødte og dog alle med min Personligheds Modermærke. Forresten er jeg, som sagt, svag, mine Been skjælv, det kniber i Knæerne o: s: v: Det [er] for lidt, jeg vælger et Udtryk af min Yndlingsskuespiller Hr Grobecker, et Mundheld han anbragte fortræffeligt ved hver fjerde Ord: ich falle um und bin hin, eller med en nok saa god Variation: ich falle hin und bin um. Naar jeg da faaer Alt bragt i Orden hjemme reiser jeg igjen, maaskee, Gott weiß es.

Alt bliver imellem os, Du veed jeg ynder ikke Folkesnak.

Din

S. Kierkegaard.

Døer jeg ikke underveis, saa troer jeg Du vil faae mig at see gladere end nogensinde. Det er en nyCrisis, enten betyder den, at jeg nu begynder at leve, ell. at jeg skal dø. Der var endnu en anden Udvei, at jeg gik fra Concepterne. Gud veed det. Men hvor jeg end lander, jeg skal dog aldrig glemme at holde Ironiens Lidenskab i dens Berettigelse ligeoverfor nogle umenneskelige Halv-Philosopher, der hverken forstaae det ene eller det andet, hvis hele Kunst bestaaer i at nedsmøre tyske Compendier, og besudle hvad der har en bedre Extraction ved at vrøvle det ind derunder.

10. SKs signet af mandehoved i profil i rød lak på Brev 89(foto: © Fondation Martin Bodmer, Coligny (Genève))
An

dem Hrn Cand: E Boesen

Copenhagen
fr. Philosophgangen

Fra SK · udateret [okt. 1843] · til Emil Boesen

Kjære!

Du er syg. Det er jeg ogsaa, skjøndt maaskee paa en anden Maade. Jeg har ikke Blichers Noveller; men jeg sender Dig, hvad jeg har, det Bedste, jeg har – min Isaak.

Din for evig
Farinelli.
(S. K.)
Hr

Cand.E. Boesen.

Fra SK · udateret [1843-44] · til Emil Boesen

Kjere!

Tirsdag.

Kom lidt hen til mig i Eftermiddag saadan ved det Lag Kl. 6.

Din
S. K.
Til
Hr Cand.E. Boesen.

Fra SK · udateret [1843-44] · til Emil Boesen

Søndag. Kjære!

Kom lidt hen til mig iaften saadan ved det Lag 7, hvis Du kan.

Din
S. K.
Til

Hr Cand.E. Boesen.

Fra SK · udateret [1843-44] · til Emil Boesen

Kjære Emil

Paa Mandag Eftermidd. Kl. 3½ er jeg hjemme og ganske til Din Tjeneste. Skal Du ikke paa Tuborg imorgen, saa kunde Du ogsaa træffe mig imorgen; men i saa Fald seer jeg Dig vel om Middagen.

Din
S. K.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1843-44] · til Emil Boesen

Kjære!

Hvorledes har Du det? Er Du ilive? Ja det veed jeg da! Men jeg seer som i en mørk Tale, Ansigt til Ansigt seer jeg Dig ikke. Du sagde engang halv bebreidende til mig: jeg var syg og Du besøgte mig ikke etc; men jeg vilde svare Dig: ligesom de gode med Forundring spørge, Herre naar saae vi Dig syg, naar saae vi Dig trængende etc, og kun maae troe paa Xsti Ord at det har været Tilfælde, saaledes maa Forholdet vendes om, skjøndt nemlig Du kan sige med Rette til mig: Du besøgte mig ikke, saa vil jeg svare, jo jeg gjorde, og jeg haaber Du vil troe mig. Aandeligt har jeg besøgt Dig. Legemligt besøger jeg Ingen, og det er kun med Hensyn til Dig at det gjør mig ondt, at jeg ikke gjør det. Du er dog ikke vred, saa har Du ikke forstaaet mig, – kan Du blive vred saa har jeg ikke forstaaet Dig.

Din
S. K.
Jeg kan slet ikke faae mig selv til at troe, at der kommer et Foraar efter denne Vinter, jeg har atter idag kjøbt mig en Lilliekongval for idetmindste at oplive Tanken om Muligheden deraf.
Din.
Jeg kommer snart, dersom Du ikke kommer
Til

Hr Cand:E: Boesen.

Fra SK · udateret [31. marts 1844] · til Emil Boesen

Kjære!

Hvilket uhyre Sophisme, at der ingen Forskjel er mellem at spise Kl. 2 og Kl 4! Maaskee havde det blendet mig, dersom jeg ikke netop igaar havde lært at fatte det. Alene denne Forvirring med Thorvaldsens Begravelse satte mig saaledes tilbage i mine Studier, at jeg idag maae indhente det Forsømte.

Forøvrigt er der vaagnet en Idee i min Sjæl, en Mistanke, en Formodning, – er det Din Geburtsdag? Hvis saa er, saa gratulerer jeg, hvis det ikke er saa, saa tager jeg heraf Anledning til at gjøre det nu. Dersom det er Din Geburtsdag, saa vil Du vel finde Dig i at jeg udebliver, i Betragtning af Gratulationen; og dersom det ikke er Din Geburtsdag, ja hvorledes skulde da en saadan Overraskelse som min Gratulation, ikke gjøre Fyldest for min Udebliven.

Din
S. K.
Til
Hr Cand.E. Boesen.

Fra SK · udateret [maj-juni 1844] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

Da Du var hos mig idag gik det mig ligesom Geert Westphaler, jeg kom strax ind i tre Historier, og glemte derudover, at spørge Dig om Noget eller at samtale med Dig om Noget, hvorom jeg vilde høre Din Mening. Bartholinskal jo have Borgerdydsskolen, og altsaa Stilling med ham; men skal han det, da kan han jo dog ikke ville være Fængselspræst, hvis denne Plads ellers bliver ledig ved Visbys Befordring, isaa fald kunde Du jo søge den Plads. Grunden, hvorfor jeg nu skriver Dig dette, er at jeg vil bede Dig om, at huske, at jeg næste Gang Du taler med mig, faaer talt med Dig derom. Om en saadan Ansættelse egner sig for din Tilbøielighed er et andet Spørgsmaal, men man bør dog altid holde et vaagent Øie med Sligt.

din
S. K.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [juni 1844] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Capellaniet i Fredensborg skal være bleven ledig. Det er Noget for Dig – hic Rhodus, hic salta.

Din
S. K.

Ifald jeg ikke skulde see Dig i disse Dage, saa haaber jeg paa Søndag at skulle faa Dig at see i Din Præstebolig – hvilken jeg da vil ombytte med Kroen

Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære!

Er Du syg, ell. hvoraf kommer det, at jeg aldrig seer Dig, og hell. ikke igaar saae Dig hos Mynster.

Din
S. Kierkegaard.
Til

Hr Cand.E. Boesen

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Igaar havde jeg virkelig glemt mit Løfte, om at sende Dig Bud. Jeg var syg, og kunde forsaavidt dog ikke modtage Dig; men det kunde jeg have meldt Dig. Som sagt jeg havde glemt det, indtil jeg sad i min Vogn ude paa Landeveien, og Solens Straaler faldt gjennemborende paa min Isse – da kom jeg til at tænke paa: hvorfor vilde Du ogsaa kjøre ud; og da jeg nu blev halv ærgerlig herover kom jeg til at tænke paa mit Løfte til Dig; men det var jo for silde. Idag kan jeg ikke godt; thi jeg skal i Eftermiddag læse Correctur.

Din
S. Kierkegaard.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære!

Kom hen og spiis hos mig iaften. Kom Kl. 7.

Din
Svar!
S. Kierkegaard.
Til
Hr Cand.E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

#

Recipe

Du tager en Viinglas af almindelig Størrelse, det skjenker Du heel fuldt og derpaa siger Du: un, deux, trois abmarschirt ligesom Nonpareil i Recensenten og Dyret.

#

I egen høie Person har jeg udsøgt det hos Capozzi, drik det nu for Din Sundhed paa min Sundhed, saa gjør Du Gavn for To.

Din
S. K.
Til

Hr Cand. E: Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Hermed følger, hvad jeg har lovet Dig, det Ny, jeg har modtaget af denne frugtbare Aarstids Frembringelser.

Din
S. K.
Til

Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Kom lidt om til mig i Eftermiddag, kom ret snart.

Din
S. Kierkegaard.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

See nu blot at forholde Dig rolig; Du veed, hvor meget jeg sympathiserer med Dig, og hvor ondt det derfor gjør mig at see din Liden i den Overanstængelse, hvori Du er, om Du end paa en Maade selv holder Dig i den. Du samler Alt paa eengang, sammen om Dig selv: og saa synker Du under Vægten. Men Tilværelsen vil forstaaes stykkeviis.

Modtag disse Par Linier igjen som et Tegn paa min Deeltagelse; jeg har saa fuldt op at bestille, men dog har jeg et Øieblik til at kunne skrive dette.

Din
S Kierkegaard.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære, Kjære Emil.

glædeligt Nytaar!

Gud veed dog hvoraf det er kommen, at Nyaar er henlagt til Mid-Vinter, mon det er for at trøste os, for at en slig Prophetie skulde trøste os i Vinterens Kulde, men vist er det at det som enhver Præfiguration maa vige, naar det Fuldkomne er kommen.

Din
S. K.

Faaer man ikke snart den Fornøielse at see Dig i det ny Aar. Hermed et lille Høitidsoffer til Deres Høiærværdighed fra den Udflyttergaard, De har anlagt i Annexet, som vi bestræbe os for at holde saa net og saa hyggelig som muligt for det Tilfælde, at De skulde faae i Sinde at resignere og flytte Dem selv ud til det der allerede er udflyttet. -

Til
Hr Cand: E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære!

Vil Du spise med mig tilaften i aften? Jeg har allerede bestilt Maden. I saa Fald kommer jeg til Dig Kl. 6 ell. 6½, vil Du saa til den Tid være paa Dit Værelse?

Din
Svar udbedes.
Til
Hr Cand.E. Boesen.

S. Kierkegaard.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Betræffende Din Billet angaaende Edvard Smidt, da kan jeg destoværre Intet gjøre. Etatsraad Holm har endog personlig henvendt sig til mig i faveur af ham, men jeg havde allerede interesseret mig for en Assistent i Nationalbanken, hvem Ferdinand Lund havde anbefalet.

Og nu noget Andet. Da Du idag forlod mig, forekom Du mig forstemt. Hvad er der? Det gjør mig altid ondt, at see Dig mismodig. Har jeg seet fejl, nu saa meget desto bedre skjøndt lidt af en lagttager vil jeg dog gjerne in casu have været. Men er der ellers Noget, der piner Dig, saa siig det, hvis jeg paa nogen Maade kan tjene Dig med Raad, Indfald, Bistand og andet Saadant. Men plag ikke Dig selv, blæs hele Verden et Stykke, og lad Dig da fremfor Alt ikke forstyrre af mine Monologer, naar jeg taler med Dig.

Din S. K.
Til
Hr Cand. theol. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

Da jeg maaskee ikke faaer Dig at see idag, og Du maaskee reiser imorgen tidligt: saa vælger jeg det Visse, at træffe Dig ved Hjælp af denne Billet. Den skal ikke standse, Intet mindre, den skal tvertimod; om muligt, give gode Ønskers Fart til Dig paa Reisen – Fornøi Dig, forfrisk Dig, – hils Carl.

Din
S. K.
Til
Hr Cand: E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære!

Kom lidt hen til mig i Eftermiddag.

Din
S. Kierkegaard.
Til
Hr Cand.E. Boesen.

Fra SK · udateret [1844-48] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Maaskee var det Din Hensigt at ville have oplæst Noget for mig. Du skulde være bleven et Øieblik, saa var den Mand gaaet, som var hos mig, og jeg havde havt nogen Tid. I Eftermiddag kan jeg ikke godt. Levin kommer til mig Kl. 3¼ og bliver saa længe, som mueligt, det er saa længe jeg kan holde ud. Det gjør mig ondt, jeg vilde virkelig nødigt sinke Dig, ell. forhale den Afgjørelse, som Du maaskee selv seer i, at læse det for mig. Men jeg er uhyre ophængt, og tilmed syg. Reis nu, og fornøi [Dig] og blæs hele Verden et Stykke, mig med, og kom saa hjem igjen, saa faae vi nok Tid og Beleilighed.

Din
S. K.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [1848] · til Emil Boesen

Kjære Emil!

Der var Noget jeg glemte at sige Dig imorges. Husk paa, at der ikke er lang Tid til Sommer-Ferien. Du trænger til Recreation, Adspredelse, legemlig Anstængelse; og Du pleier jo ogsaa altid at befinde Dig vel paa Reise. Pas da paa, at Du ikke i disse Dage lider saa meget, at Du ikke ret vil have Gavn deraf.

O, der gives visse Ting, som det ene Menneske ikke saa godt kan sige det andet. Det lyder saa strengt, naar den Ene vil sige det til den Anden, det er som var den Talende ikke trængende til at sige det Samme til sig selv. Sandt er det ligefuldt. Men væn Dig endeligen til at sige Dig det selv. Et Menneske bør naar han er 30 Aar gammel kunne være sin egen Læge, siger Seneca; vist er det, at gudeligt forstaaet maa et Msk. beflitte sig paa at kunne være sin egen Actor og Defensor.

Din
S. K.
Til
Hr Cand. E. Boesen.

Fra SK · udateret [okt.-nov. 1849] · til Emil Boesen

Kjere!

Dette lader sig ikke gjøre.

Din
S. K.
Til

Hr Pastor E. Boesen.

Fra SK · udateret [okt.-nov. 1849] · til Emil Boesen

Kjere!

Hvorledes har Du det? Du er da ikke syg?

Der var En, der sagde mig idag, at Du ikke befandt Dig vel, saa jeg kom til at slutte noget Andet der af, end hvad jeg sluttede af Din Billet.

Din
S. K.
Til
Hr Pastor E. Boesen.

Fra SK · 7. jan. [1850] · til Emil Boesen

7 Januar. Kjere!

Naa, glædeligt Nytaar! Nu er da formodentlig det Pust overstaaet, og, som jeg haaber, lykkeligt og vel. Hvis saa er, kan man med Rette gratulere Dig; thi ikke blot »lige saa godt springe i det, som krybe i det« nei langt, langt hellere springe i det end krybe i det. Du har bestandig haft en Tilbøilighed til Smaa-Reflexion, der baade sinker og langsomt fortærer ædlere Kræfter. Vær derfor glad, at Du blev taget med en Trumf. Du vilde i andet Fald have opdaget Vanskeligheder, som Du nu ikke har faaet Tid til at see, eller allerede har lært at overvinde.

Hvad mig selv angaaer, da er Alt ved det Gamle; dog angaaende migitem angaaende vore offentlige Forhold, forsaavidt jeg qua Forfatter spiller med, veed Du nok, at jeg er en meget ordknap Correspondent. Men i denne Henseende vil Du vel af Andre eller gennem Literaturen erfare det Vigtigere.

Lad mig høre fra Dig; skulde Du paa nogen Maade støde paa Vanskeligheder, som Du mener jeg kunde løse, saa skriv; da jeg har Villighed faaer jeg sagtens ogsaa Tid at svare.

Lev vel! Din Forlovede har jeg kun seet een eneste Gang, Dagen eller anden Dagen efter Din Afreise.

Din S. K.
Til

Hr Pastor E. Boesen

Horsens
fr.

Fra Emil Boesen · 7. marts 1850 · til SK

***Horsensd 7de Marts 1850.**

Kjære!

Du har vel undret Dig over, at jeg endnu ikke har skrevet til Dig; jeg har dog ofte tænkt paa Dig og ønsket, jeg kunde gaae hen og besøge Dig, eller møde Dig, naar jeg gik ud af Byen, ud af Landeveien; som det da ogsaa er Længsel efter Dig, der nu har bragt mig til at tage Papiret frem. Jeg længes efter at faae at vide, hvordan Alt gaaerovre hos Dig, om der er skeet noget Mærkeligt, siden jeg reiste, og hvorledes Du selv har det. Lidt af hvad der er udkommet, har jeg læst, fEx: Stillings Piece, der er bestemtere og har stærkere Kræfter, end jeg havde tænkt; herovre bryder man sig Intet om Saadant; Bekjendtskabet til Dig grunder sig meest paa hvad der nu for nylig har staaet i Kirketidenden og saa Enten - Eller; den lille Helveg skulde holde sig til sin Kirkehistorie.

Jeg er selv nogenlunde rask, og der er Meget, jeg skal sætte mig ind i; men jeg kan ikke holde mig ude fra mig selv, og trænger snart til en Ferie og til at komme over til Eder; jeg lever her alene og maa gaae min egen Gang, og Du kan vel vide, at denne Tid har været vanskelig nok for mig. Om Søndagen er jeg gjerne i Præstekjolen fra 9 til 3 12, først Skriftemaal, saa Altergang, naar Sognepræsten har prædikedet; saa skal jeg prædike i Hospitalet, og saa til Aftensang i Hovedkirken; og naar jeg skal til at udarbejde Prædikenen, er jeg gjerne meget fattig, og naar jeg skal til at tale saa høit, at man kan høre hvad jeg siger, især i Hovedkirken, har jeg vanskeligt ved at lade Tankerne følge med Ordene, eller en Stemning hentager mig formeget; med Hensyn til det Ydre troer jeg, det gaaer ret anstændigt. I Hospitalskirken har jeg et underligt Publicum, et Par gamle, skikkelige Koner, nogle halv tovlige og fordrukne, jævnligt et Par Msk: af den grevelige Familie paa Boller og saa Enkelte af Byens Folk. Skriftetalerne gjør dybeste Indtryk paa mig selv.

Sognepræsten er en besynderlig, utilgjængelig En, og Kirke-Forretningerne ere deelte imellem ham og mig paa en kjedsommelig Maade; hidtil er jeg kommet godt ud af det med ham; men nu vil Communal-Bestyrelsen have ham fra Formandskabet i Skole-Commissionen og heelt ud af den, og mig i hans Sted, hvilket sagtens giver Anledning til Rivninger; jeg har just ikke saastor Lyst til at blive Skole-Com: Formand, da Skolevæsenet er her i stor Forvirring, og der er ingen Udsigter til at faae tilstrækkelige Penge til at bringe det i Orden, og jeg forstaaer mig maaskee heller ikke godt nok paa det. Her er en underlig Blanding af

Respect for det Traditionelle i Kirken og Ligealdighed for den.

Jeg er glad og taknemmelig for at være bleven Præst, men føler mig tit fattig og tiggefærdig; og saa savner jeg Eder, hvad jeg vel kan have godt af. Moders Død har smertet mig meget, den kom for hurtig for mig; det er ikke behageligt at vænnes fra; men Moder troer jeg jo, har det godt; desværre er Fader faldet og har slaaet sig saa slemt, at han maa holde Sengen; inderlig gjerne vil jeg tale med ham endnu engang, og jeg synes, det nødvendig maa skee. -

Du skriver, at skulde jeg støde paa Vanskeligheder, som Du kunde løse, saa skal jeg skrive; Tak! de kan nok komme; der var et Tilfælde, da det faldt mig vanskeligt at tage Beslutning, men det gik dog. Nu er der 3 Ting, jeg vil bede Dig om, og alle 3 Ting kan Du meget let, besøge Fader, som Du vil glæde meget derved, og trænger til et godt Ord; besøge Louise Holtermann, Du glæder hende meget dermed, hun trænger ogsaa til at tale et Par Ord med Dig, og det kan Du jo let; gid hun ikke maa faae formegen Hjemve, naar hun kommer her; og saa skrive til mig; naar jeg kom til Dig, saa var Du den, der talte meest, saa bør Du ogsaa tale mest til mig nu jeg ikke kan komme til Dig. Fader, Louise H: og jeg ere alle 3 meget bløde. -

Naar jeg har holdt Confirmation, er det Bestemmelsen, at jeg strax kommer over for at hente L.; hvortil jeg glæder mig meget; jeg er glad over hende og daglig stolt af hende, og gladere for hvert Brev, hun skriver til mig; det er rigtig Skade for Dig, at Du ikke kjendte hende, før jeg. -

Jeg boer meget uroligt, i Dag bliver der holdt stort Heste-Marked ligeudenfor mine Vinduer, og her er en bestandig Løben gennem Huset, fra den tidlige Morgen til den sildige Aften. -

d. 8de Kan Du ikke lære mig den Hemmelighed at danne Themaer til Prædikener godt?

Lev vel! Kjære, Tak for alt Godt! Opfyld snart de 3 Ønsker!

Din Emil Boesen.
Til
Hr: Magister S. Kierkegaard.
Rosenborggade i

bet:

Kjøbenhavn. -

Fra SK · stemplet 12. april [1850] · til Emil Boesen

Kjere!

Først en Paamindelse: vil Du skrive til mig, vil Du saa skrive saaledes, at jeg kan læse det; det er jo slet ikke Bogstaver, men smaa Prikker paa uhyre fiint Papir, jeg kunde bruge Mikroskop for at læse det.

Iam ad alia. Endeligen fik jeg da et Brev fra Dig. Og hvad læser jeg deri? Jeg læser: at da jeg i den Tid, Du kom til mig, var Den, der taledede mest, saa skal jeg ogsaa skrive mest. Ypperligt! Det er Takken man har! Dog nok derom.

Du har tre Ønsker. De to første angaae din Fader og din Forlovede: at jeg skal besøge dem. Svar: lader sig ikke gjøre. At Du i saa kort Tid saa ganske kan have glemt mig! Din Forlovede traf jeg tilfældigviis paa Gaden, og sagde hende, at Du havde forlangt af mig, at jeg skulde besøge hende, samt hvad jeg i den Anledning havde besluttet at svare Dig, hvilket jeg strax benyttede Leiligheden til at sige hende. Hvad Din Fader angaaer, da veed Du, hvormeget jeg holder af [ham], for ikke at tale om, hvor kjere de Erindringer ere mig, som Synet af ham vækker: men nu er jeg kommet længst ud af Touren, nu maa der et Tilfælde til, for at bringe mig i Gang igjen.

Endeligen ønsker Du at lære den Kunst at danne Themata. See, det er at give mig et Thema. Forøvrigt er det min Mening, at intet er Taabeligere end at sætte sig hen for at udfinde et Thema. Du maa indrette Dit Liv paa en i saa Henseende fornuftig Maade. Du skaffer Dig hver Dag i det mindste en halv Time fri til tilfældig Læsning i det N. T. ell. i et gudeligt Skrift; naar Du gaaer og spadserer, lader Du Tankerne flagre ubestemt, snusende rundt omkring, forsøgende sig nu paa Eet nu paa et Andet. Saaledes skal man indrette sin Husholdning. Themata er Accidentserne, som Ugen rigeligt skal levere; men jo mere Du passer paa, at det bliver uvisse Indtægter, desto friere, bedre, righoldigere blive de, desto mere slaaende, overraskende, indtrængende.

Forresten seer jeg med Glæde, at Du er tilfreds i din nye Stilling. Det havde jeg ogsaa ventet. Du har i en vis Forstand Meget til Gode, ogsaa Meget at indhente; thi hvad jeg bestandig har sagt, Du gik meget for

længe hen inden Du blev Præst. Dog fortager det sig naturligviis snart. Forholdet til mig var Dig i en senere Tid ikke egentlig tjenligt, netop fordi Du ikke ret selv var bestemt i hvad Du vilde. Naar Du først har consolideret Dig lidt som Præst, item som Ægtemand, skal Du see, at Du fra dette fastere Stade vil med en anden Ro betragte mig, og have mere Glæde og Tilfredsstillelse deraf.

Med mig er Alt ved det Gamle. Videre at tale derom, veed Du nok, gjør jeg ikke gerne i et Brev.

Lev vel, vær sund og frisk, vær glad og freidig! Der ligger for Dig, det haaber jeg, en smilende Sommer, som Du formodentlig glæder Dig til, og som vel ogsaa vil bringe Dig baade Opmuntring og Smil. Saa glæd Dig da, og lad mig opleve den Glæde, at glæde mig med en Glad og at denne Glæde er Dig.

Din
S. K.
Til

Velærværdige
Hr Pastor E. Boesen
residerende Capellan.

fr. Horsens.

Fra Emil Boesen · 29. april 1850 · til SK

Kjære!

Ang vil gerne indbyde Dig til mit Lægning.
Dag eftermiddag (1 Mai). Kl: 6 (ca 7): Lægning.
Lige. Ang sammen med Søren, de er - blandt sig -
lig forberedt, og man behøver mig for hentydning
den af med forberedelse igennem.

Der er intet, og det vil være en stor Fortæ-
nelse, om De vil komme.

Di Emil Aarén.

36p. D 29 Apr. 1850.

1850 $\frac{29}{4}$

Kjære!

Jeg vil herved indbyde Dig til mit Bryllup, Onsdag Eftermiddag (1 Mai). Kl: 6 (eller 7) i Frue-Kirke. Jeg kommer ikke selv, da jeg er blevet dygtig forkjølet, og maa beflitte mig paa hurtig at blive af med Forkjølelsen igjen.

Svar udbedes, og det vil være os en stor Fornøielse, om Du vil komme.

Din Emil Boesen.
Kbhvn. d 29 Apr: 1850.
Til

Hr: Magister Kjerkegaard.

NørregadeN. 45.

Fra Emil Boesen · 20. dec. 1850 · til SK

Kjære!

Tak, mange Tak for Din sidste Bog, Indøvelse i Christendom, hvilken Du har sendt mig; Du er vel dog ikke vred, fordi jeg først nu takker Dig for den; jeg burde jo vistnok have gjort det for længe siden; men det var for mig, som om det Brev jeg vilde skrive til Dig, maatte tage mig lang Tid, en Times Tid kunde ikke være nok, og derfor gik det hen; nu kan Brevet dog ikke faae Lov til at tage lang Tid, og inden Juul vil jeg have takket Dig for Bogen. Man kan jo da ogsaa gjerne takke Dig for den, om saa skulde være nogle Aar, efterat den er kommen ud. Jeg har maaskee været gladere ved denne end ved de foregaaende lignende, sagtens fordi jeg nu er herovre og jævnlig, især i den sidste Tid har længtes efter Dig; men da jeg fik Bogen og læste i den, var det som kom jeg op til Dig og talte med Dig. Men jeg har dog ellers godt mærket og mærker bestandig, at Bogen er mere for mig, end ligefrem at blive glad over; Tak for den. Det lader til, at den vil gaae en ligesaa stille Gang, som dens Forgjængere, hvad jeg dog ikke havde troet efter sidste Deel (f. Ex. Udv: VI) at dømme; imidlertid har Mynster dog vist i »Bemærkningerne« myntet nogle paa Dig i Anledning af den, skjøndt jeg synes saa uheldig, at jeg maa tvivle om, han virkelig har havt isinde at ramme Dig; fornøiet med den har han neppe været; men hvor er det mueligt, at Bogen kan gaae stille hen, eller skal den virke saameget mere i det Skjulte?

Spandets Forslag har sat Jylland i Bevægelse; Brammer har skrevet til Stiftets Præster, at de skulde opfordre Communal-Bestyrelserne til i Anledning af det at afgive en Erklæring, om de ansee Ægtevielsen i Kirken for Fordom eller Overtro, eller ikke snarere ville ansee de Medlemmer af Menighederne, som vilde leve i alene borgerligt Ægteskab for ikke at være rette Ægtefolk for Gud og Mennesker, og deres Børn for uægte; sandsynligviis har alle Communerne indsendt Protester mod Spandets Forslag, og nogle Steder har Bønderne nedsat Commissioner for at passe paa Rigsdagen, at den ikke skal blive altfor slem. Er Forslaget Folk virkelig saa forargeligt, saa er Faren vel ikke saa stor; urimeligt og daarligt betænkt synes mig nok det var; men Folk taler da ogsaa urimeligt nok om det; de Fleste ere her meget conservative i kirkelig Henseende, hvad enten de bryde sig om Christendom eller ei.

Har Du ikke i den sidste Tid truffet Nogen af dem i mit gamle Hjem; min Søster Louise, veed Du vel, er død; hun lignede Moder meest, og hendes Død har været sørgelig for os Alle; der bliver stridt om man kan begribe de guddommelige Ting, og saa ere Guds Tanker i de enkelte Begivenheder dog tit nok ubegribelige. Min Broder Peter er blevet Præst i Nærheden af Holstebro; det er ude paa Heden, dog i en ret god Egn, og der skal være flinke Folk; det er meget glædeligt, at han er blevet befordret, naar de nu blot kunne faae det indrettet godt for Fader; saalænge min Broder Frederik bliver i Kbhvn., kan det nok gaae.

Nu faaer jeg atter mange Prædikener at holde i kort Tid; jeg prædiker saa godt jeg kan, men det er tit ringe nok; ofte maae jeg sidde og bie og vente til langt hen paa Løverdags-Eftermiddag, før det ret vil gaae, saa bliver jeg nødt til at lade alle Betæneligheder fare, og beflitte mig paa at give mig Gud i Vold; 1ste Juledag skal jeg prædike 3 Gange, 1ste Gang om Morgenen Kl: 6. -

Fra Louise skal jeg hilse Dig; hun er nogenlunde rask, og har i denne Tid travlt med at lave til Julen; vi boe indskrænket, og særdeles uroligt; men det er vanskeligt at faae en god Bolig, dog bestræbe vi os derfor paa det Bedste, for at vi kan tage mod Dig, naar Du kommer og besøger os; vi tale da tit nok om Dig.

Tænk stundom paa mig og skriv mig engang imellem til; gid Du maa være rask; glædelig Juul og Nytaar! Endnu engang Tak for Bogen og Tak for meget Andet foruden den.

Din hengivne Emil Boesen.

Horsensd. 20 Dcbr. 1850. S: T:

Hr: Magister S: Kierkegaard.

Nørregade i

bet:

Kjøbenhavn. -

Fra Emil Boesen · 25. sept. 1851 · til SK

Kjære!

Mange Tak for Dine 3 sidste Bøger, Du har sendt mig; thi den første af disse 3, »Synderinden«, har jeg endnu ikke sagt Dig Tak for; men Du veed, hvor glad jeg bliver, naar jeg seer Din Udskrift; den nævnte kom, da her var det meget Vrævl i Anledning af det spandetske Forslag, som gjorde Folk her paa Egnen noget fortumlede, og jeg længtes efter at høre noget fra Dig; Du har maaskee slet ikke tænkt paa den Sag, da Du udgav den; men jeg læste den til min Opbyggelse i den Anledning og var glad ved den. Noget efter kom Stykket i Fædrelandet, ved hvilket Du vandt Jyderne i høi Grad. Af Altergangstalerne har jeg især læst i den sidste; den anden Bog, om Din Forfatter-Virksomhed, blev jeg først noget forundret ved at læse; jeg troede ikke, Du vilde udtale Dig saaledes nu, og saa var det, som om Du sagde Farvel; men saa læste jeg den igjen uden Betænkninger ved den. Nu seer jeg, at Du har udgivet en større Bog; men den er endnu ikke kommen herover; gid den vilde komme i disse Dage.

Hvordan har Du det ellers, er Du rask? et Par Ord engang imellem kunde Du dog gjerne skrive, for at jeg kan vide, hvor Du er. Steenstrup fortalte i Sommer, at Du boede ude paa Østerbro, boer Du der endnu? Louise beder om at hilse Dig; der ligger en lille Dreng, der hedder Johannes, inde hos hende i sin Vugge, og det er besynderligt at see paa ham; kort efter at Storcken havde bragt ham, kom den igjen og beed hende slemt i Brystet, saa hun maatte ligge længe til Sengs; nu er hun rask igjen og pynter Huset med Blomster.

Med mine Prædikener gaaer det, som det bedst kan; jeg ønsker i det Mindste at gjøre mig Flid for, at de skal blive saa gode, som mueligt; om Løverdagen sidder jeg tit flere Timer stille, uden at skrive; først hen mod Aften gaaer Pennen hurtigere, og jeg bliver først færdig Kl: 10, til Besvær for Louise, der venter saalænge paa mig ved Aftensbordet. Søndagen er altfor anstrængende; men det er for en Deel forkeert med al denne Studeren. Jeg vilde gjerne til Kjøbenhavn, naar Confirmationerne midt i October er forbi; men veed endnu ikke, om jeg kommer, især da jeg ogsaa gjerne vil dertil næste Foraar.

Skriv engang til mig!

Din Emil Boesen.

Horsensd. 25 September 1851.

Brevet har ligget et Par Dage, og jeg har læst den sidste Bog; hvor det er godt, Du har givet den ud. Vi trænge Alle haardt til bestandig at faae det indpræget, hvor vi ere.

* S. T.

Hr: Magister S: Kierkegaard.

Østerbro ved Kjøbenhavn.